Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 186 (14297) | 1976 оной августын 8, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Григорий Романович Суранов Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна деподо 31-дэхи жэлээ хүдэлнэ. Нэгэдэхи классай машинист юм. Локомотивуудые сүүдхэдээ 1.000 километртэ ябуулха гэhэн хүдэлөөндэ оролсоод, hайн үрэ дүн туйлажа байнхай. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотоор шагнагдаhан Коммунис ажалай ударник юм. Арбадахи табан жэлэй даабари болзорhoонь урид дүүргэхээр уялга абаhан байна.

Елизавета Андреевна Катаева арбан габадахи жэлээ шэрүүшэнаар хүдэлнэ. Һүүлэй саг соо Улаан-Үдын аймагай ажалшадта байрын гэрнүүдые, кошара, фермэнүүдые hургуулиин болон саад яслинуудай байшангуудые бодхоолсоhон намтартай. Һүүлэй жэлнүүд соо Улаан-Үдын аймагай Вахмистрово hууринда 400 толгой малай ферма, «Забайкальский» совхоздо дунда hургуулиин байшан барилсаа. Халаанай туршада 1.5—2 кубометр хана шэрэжэ, даабаряа 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ. Бүхы ажалаа hайн шанартайгаар бүтээнэ. Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан, Коммунис ажалай ударник.

М Ү Н Ө Ө Д Э Р Б А Р И Л Г А Ш А Д А Й Ү Д Э Р

ОНСО ЕХЭ БАРИЛГАНУУДЫЕ ЗОХЁОГШОД БА БҮТЭЭГШЭДТЭ

Барилгын хэрэгүүдые эрхилдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитет, эрдэм, техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитет, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет онсо ехэ проектнүүдые зохёоhонойнь, эдэ проектнүүдээр барилга хэhэнэйнь түлөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1976 оной шангуудые олгобо.

Шанда хүртэhэн бүхы хүдэлмэри «Строительная газетэдэ» толилогдоо.

ЭРХИМҮҮДТЭ — ШАНГУУД

Онсо ехэ проектнүүдые зохёоhоной, эдэ проектнүүдээр барилга хэhэнэйнь түлөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шангууд Барилгашадай үдэрэй урда тээ барюулагдаба. Шангуудые олгодог комиссиин түрүүлэгшэ, СССР-эй Госстройн түрүүлэгшын орлогшо А. А. Боровой шанда хүртэhэн зарим хүдэлмэри тухай ТАСС-ай корреспондентын гуйлтаар хөөрэнэ.

— Энэ жэлдэ 38 хүдэлмэри үндэр дээдын хайра шагналда хүртэбэ. Эдэмнай барягдаад байhан промышленна ехэ предприятинууд, үйлэдбэринүүд, хүдөө ажахын барилганууд, хүүргэнүүд, байрын, ниитын ба соёлой ажаhуудалай байшангууд болон бусад барилганууд болоно. Эрхим hайн проекттэй байhаараа, техническэ талаараа hайнаар шиидхэгдэhээрээ эдэ бүгэдэ онсо шалгарна. Энэнэй ашаар барилгын болзор хороогдоhон, өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдаhан байна. Тингэжэ ашаглалгада үгэгшэд шэнэ хүсэ болзорhoонь урид ашаглана.

Усть-Хантайн ГЭС хадаа хододоо сэбдэг хүйтэн байдаг газарта гидроузелнуудые барилгада шэнэ техникэ хэрэглэлгын өөрсэ янзын полигон болоhон байна. Эндэ олдоhон дүй дүршэл Курейскэ ГЭС-ые барилгада хэрэглэгдэхэ юм. Ашаглалгада оруулагдаhанhaa хойшо Усть-Хантайка 6 миллиард шахуу киловатт-час үнэгүй электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилөө. Сибириин хойто хубиин нютагта гидростанци баригшадта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шан олгогдобо. Уhанай хөөрэлгэhөө хүдэлдэг орон доторхи түрүүшын электростанциин проект зохёожо, Кольско хахад арал дээрэ баригшад лауреадууд болоо. Далайн уhанай хөөрэлгын элшэ хүсые үрэтэй hайнаар ашаглаха арга боломжотой байhыень энэ элирхэйлэн харуулна. Иимэ ехэ электростанцинуудые Сагаан ба Охотско далайнуудай эрье шадар бариха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхээр саг тулажа ерээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шангуудта хүртэhэн үшөө хэдэн проектнүүдые дурдахамни.

Саратовска гидроузелай барилга арадай ажахын гол шухала бүлэг зорилгонуудые шиидхэхэ арга олгоо: Заволжодохи гандадаг хуурай газарые уhалха таарамжатай hайн байдал байгуулаа, далай болон гол мүрэн дээгүүр тамардаг судханууд ябаха аргатай болоо. РЭС-эй элшэ хүсэнэй үндэhэ hуури дээрэ Балаковско промышленна ехэ узел байгуулагдаа. Саратовска гидроузел барилгада хэрэглэгдэhэн конструкторска ба технологическа хэдэ хэдэн шиидхэбэри Токтогульска ГЭС-эй, Смоленскэ, ба Курска АЭС-эй, Камска автогигантын барилгада хэрэглэгдэhэн байна.

Челябинскын металлургическа заводой 1-дэхи домнодо шэрэм шудхалга хоёрhoо үлүүтэй дахин дээшэлээ. Энэнь агрегадые hэльбэн шэнэлhэнэй үрэ дүн болоно.

Технологическа ба барилгын түрүү hайн шиидхэбэринүүдые хэhэнэйнь, барилгын түрүү арга онол хэрэглэhэнэйнь түлөө Московско областьдохи Видное хотын алюминиин хэрэгсэлнүүдые гаргадаг, орон доторхи иимэ түхэлэй түрүүшын предприятинуудые Воронеждо, Бобруйск хотодо шиинын завод, Оршанска улhанай комбинат, Латвиин ССР-эй Прейли хотодо сыр буйлуулан гаргадаг завод ба бусад предприятинуудые баригшад үндэр хайра шагналда хүртэhэн байна.

Хүдөөгэй ба гэр байрын-граждан барилгын хэдэн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ. Жэшээнь, Витебскэ областиин «Селютын» совхоздо Октябрьский тосхоной проект табигдажа, баригдаhан байна. Гэр байрын барилганууд, ниитын түб ба үйлэдбэриин зоноhoo тэрэ бүридэнэ.

Набережные Челны хотодо ехэ панелеэр табан дабхар байшан гэрнүүдэй проект зохёожо баригшад, Москвагай Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ автозаводой спортын универсальна бүлэг барилга, Вильнюс хотодохи гэрлэлгын ордон, Московско областиин Пущино хотодохи жэшээтэ hайн дунда hургуули, Түбэй концертын зал (Москва) ба бусад барилганuудые хэгшэд үндэр шанда хүртэбэ.

— СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шангуудые олголго хадаа проектировщигуудта, архитекторнүүдтэ, барилгашадта Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй саг үргэлжэ анхарал оролдолго хандуулжа байhанай үшөө нэгэ гэршэ болоно, — гэжэ А. А. Боровой түгэсхэлдөө хэлэбэ.

(ТАСС)

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БАРИЛГЫН БА ПРОЕКТНО-БЭДЭРЭЛГЫН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түсэбүүд ба социалис уялгануудые дүүргэлгэдэ үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотоор шагнаха:

Абвер Эдуард Карловичые — «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 572-дохи барилга-хабсаралгын поездын бригадир.

Бадмаев Гомбо Гавриловичые — «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи нүүдэл оньhожоруулагдаhан колонной модошо дархашуулай бригадир.

Дорофеева Мария Иннокентьевнае — «Бурятцелинстрой» трестын 590-дэхи нүүдэл оньhожоруулагдаhан колонной шэмэглэгшэдэй бригадир.

Дубовик Вера Николаевнае — инженерно-барилгын бэдэрэлгэ хэдэг Зүүн Сибириин трестын Буряадай отделениин бухгалтер.

Кулиш Николай Сергеевичые — Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгын управлениин модошо дархашуул-остонщигуудай бригадир.

Кучинский Юрий Ивановичые — «Сибхиммонтаж» трестын Забайкалиин хабсаралгын управлениин слесарь хабсаргагша.

Махнин Владимир Алексеевичые — «Забайкалтрансстрой» трестын 397-дохи барилга-хабсаралгын поездын шулуушадай бригадир.

Минаев Павел Кирилловичые — Заhабарилга-барилгын трестын заhабарилга-барилгын 2-дохи управлениин штукатур-малярнуудай бригадир.

Пахомова Тамара Васильевнае — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин шэмэглэгшэдэй бригадир.

Радыга Леонид Николаевичые — хүүргэ баридаг 9-дэхи трестын 34-дэхи мосто-отрядай ахамад механик.

Речистер Нюнэ Эликовичые — Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 5-дахи управлениин электро-гагнуурша.

Родионов Георгий Иннокентьевичые — «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын нүүдэл оньhожоруулагдаhан колонной начальник.

Самойленко Анатолий Яковлевичые — «Забайкалтрансстрой» трестын 634-дэхи барилга-хабсаралгын поездын хабсаргагшадай бригадир.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Совегүүдэй байшан.
1976 оной августын 6.

СЕНАЖ ЕХЭЭР ДАРАГДАНА

ЗАХААМИН. Үдэр бүриороhон хура бороогой хэды hаад татабашье hаань, Енгорбойн совхозой механизаторнууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ трактор-техникээ hаадгүйгөөр ябуулна. Тиин эдэнэр үбhэн болохо ногооной хүсэд ургатар шугы соогуурхи, таряалангай, хашаабай захын ногоо сабшажа, сенаж болгожо эхилээ hэн.

Совхозой хоёр отделени сенаж даралгада зэргэ ороод, 6000 центнер шэмэтэ тэжээл бэлдэхэ түсэбөө 110 процент дүүргэбэ. Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Дымбрыл-Доржо Будаевай ударидалга доро механизаторнууд Владимир Бадлуев, Бато Жаргал Аюшеев, Владимир Эрдынеев болон бусад эршэтэй ажалаараа шалгарна.

Мүнөө совхозой хоёр отделениин механизаторнууд силос даралгаяа июлиин 30-hаа эхилбэ. 300 гектар дээрэ таригдаhан ургамалнуудhaa 25 мянган центнер силос дараха түсэбтэй юм. Энэ түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхээр механизаторнууд зэhэнхэй.

• • •

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой 1-дэхи отделениин хүдэлмэришэд июлиин 11-дэ үбhэ хуряалгадаа жэгдэрэн ороо hэн. Эндэ хамта дээрээ 170 гаран хүн 21 звенодо хубаарилагданхай. Совхозой сабшалан дээрэ бодхоогдоhон сомоонуудай тоо үдэр ерэхэ бүри олошоржол байна.

— Энэ жэл 1670 гектар сабшалангайнгаа гектар бүриhөө 10 центнер үбhэ абаха түсэбөө 11 центнертэ хүргэхэ хүсэлэнтэйбди. Иимэ аргашье бии. Энэ жэл ногоон hайнаар ургаа. Бууса газарнуудhaa гектарай 20—25 центнер үбhэн абтахаар хараалагдана, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ С. Х. Бодеев хөөрэнэ.

Үнэндөөшье эндэ ногоон hайн ургаа. Үдхэншье, ундэршье, олон янзын холисотой, hайн шанартай тэжээл бэлэдхэгдэхээр хараалагдана. Дүн согсолжо үзэхэдэ, Андрей Дамбаевай, Гомбо Жаповай, Базар-Сада Ринчиновэй звенонууд социалис мүрысөөндэ отделени соогоо түрүүлжэ гараа. Эдэ звенонууд 180—250 центнер үбhэ сомонхой байгаа. Түрүүшын арбан хоног соо тус отделени 250 гектар талмайн үбhэ хуряаба.

Д. АЮШЕЕВ.

ГАБШАГАЙШУУЛ

Ян Анатольевич Стефановскиин хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив үдэр бүриингөө нормые үлүүлэн дүүргэжэ, «БАМтоннельстрой» управлениин 11-дэхи тоннельнэ отрядай хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Эдэнэртэ тон харюусалгатай ажал даалгагданхай. Хойто-Муяын тоннель малтаха хүдэлмэридэ Акусикан хадаhaa бууhан түргэн урасхалта горхон ехэ hаад хэдэг бэлэй. Энэ горхые ондоо тээшэнь урадхуулха талаар харюусалгатай ажал Я. А. Стефановскиин бригадын хүдэлмэришэд хэжэ дүүргэбэ.

Акусикан горхые бэшэ тээшэнь урадхуулhан тухайгаа управлениингээ хүтэлбэрилэгшэдтэ hаяшаг элидхэбэ.

— Тоннель малтаха ажалаа саг болзортонь эхилхэ аргатай болообди, — гэжэ «БАМтоннельстрой» управлениин главна инженерэй орлогшо П. Н. Орефьев хөөрэнэ.

А. КУКЛИН,
манай корр.

ТАСС ШЭНЭ hОНИН

Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые үйлэдбэрилгэдэ анхарал ехээр хандуулха

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПАЛАТАНУУДАЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай ба Национальностьнуудай Соведэй Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай комиссинуудай хамтын заседани августын 5-да Кремль дотор болобо. Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргаха, шанарыень улам дээшэлүүлхэ түсэбтэ даалгабаринуудые СССР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын ямараар дүүргэжэ байhан тухай, тэрэшэлэн түүхэй эдүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ тухай асуудал хаража үзэгдөө.

КПСС ба Советскэ правительство арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргалгада ехэ анхарал хандуулна, энээниие политическэ ба экономическа угаа ехэ удха шанартай хэрэг гээд тоолоно гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. 1971—1975 онуудай турша соо министерствын предприятинуудай худалдаhан продукциин хэмжээн 27,1 процентээр нэмэhэн байна. Үйлэдбэри томодхолгын хэмжээн үргэдөө. Тус hалбарине техническэ талаарнь hэльбэн зэбсэглэхэ хүдэлмэри ябуулагдажа үргэлжэлhээр. Шэнэ, hайжаруулагдаhан эдлэл хэрэгсэлнүүдые бии болгохо ба бүтээхэ оролдолго гаргагдаа. 1976 оной зургаан hарын туршада программаhaa гадуур 470 миллион түхэригэй эд товар бүтээгдэhэнэ байна.

Гэхэ зуура, хүн зоной ехээр хэрэглэдэг, арадай хэрэглэлэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилхын, ассортиментыень үргэдхэхын, шанарыень hайжаруулхын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые тус министерство абаагүй гэжэ депутадуудай хэлэhэн үгэнүүд дотор тусхайлан тэмдэглэгдээ. Энэ ушар промышленна аргаар эд болгогдохын тула ороhон хүдөө ажахын түүхэй эдүүдэй неесые арьбалха, үрэ түгэсөөр хэрэглэхэ ябадал хангалгада хабаадана.

Дурсагдаhан комиссинууд зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар зохихо тогтоол гаргаба.

(ТАСС).

СОЁЛШОДОЙ ХУБИТА

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Сенаж дараха, ногооной гурил хэхэ хүдэлмэри ябуулагдана. Ниитын малда үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ — мүнөө үеын шухалын шухала хүдэлмэри болонхой. Промышленна предприятинууд, барилгын, транспортын организацинууд колхозууд болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ туhална.

Тэжээл бэлэдхэлгын халуун хабада эндэ хүдэлэгшэдэй албаа эрилтэ хүсэд дүүрэнээр хангаха гэшэ тон шухала зорилго мүн. Үзэл суртаалай, соёлой, хангалгын албанай бусад хүдэлмэрилэгшэд энэ үедэ ажалаа үбhэшэдэй хүдэлдэг газарта асаржа эхилбэ.

Үбhэшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри эмхидхэhэн тухайдаа, соёлшодой болоод бусад хангалтын албанай хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент партиин хэдэ хэдэн райкомуудай пропаганда, агитациин таhагые даагшадта хандаhан байна.

КПСС-эй Хориин райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша С. Р. ОЧИРОВ:

— Манай аймагай совхозуудта үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Аймаг дээр хамта дээрээ 1.600-аад гектарай ногоон ургамал, 5700-аад центнер үбhэн hуурилагдаад байна.

«Эдэ-Тайлсын» совхоздо АВМ табигдажа, ногооной гурил бэлэдхэгдэнэ. Үдын совхоздо 1.600 центнер сенаж дарагдаа.

Партиин райкомой бюрогой гэшүүд, таhагуудые даагшад үбhэнэй хүдэлмэри эмхидхэхэ, политическэ талаhaань хангаха хэрэг удаадахаяа ажахынуудта гаранхай.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадагшадые комплекснээр хангахын тулада аймагай түб hууринhaa хоёр агитбригада неделидэ хоёр удаа үбhэшэдэй звенонуудта гарадаг гуримтай. Байгша оной июлиин 29-дэ нэгэ агитбригада Анаагай совхозой Баруун Бэсын ба Хужартын үбhэшэдтэ ошожо, хөөрэлдөө хэжэ, кино харуулаа. Хоёрдохи агитбригадань «Георгиевский» совхозой Нарин Горхоной, Амгалантын үбhэшэдтэ ошожо, концерт табяа. Ажалшадай эрилтэ хангадаг комбинадай хүдэлмэрилэгшэд, врачнар эндэ ерэлсэhэн байна.

Байгша оной июлиин 22-hoo иимэ агитбригаданууд үбhэшэдые хангана. Һүүлэй hонинуудай тухай хөөрэлдөө хэхэhээ гадна эдэнэр ябаhан ажахыдаа үбhэшэдэй мүрысөөн тухай хэлэжэ үгэнэ. Врачнар, наймаашад, бэдолшод эдэнэртэй хамта ябалсана. Соёлшод багахан концерт табина.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ шефүүд хабаадалсана. Ингэжэ бүгэдөөрөө оролсожо, энэ тон шухала хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулжа, эрхим шанартай үбhэ болоод бусад тэжээл бэлэдхэхын тулада оролдонобди.

КПСС-эй Загарайн райкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша В. З. БАРДЫМОВ:

Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ политическэ хүдэлмэри ябуулха, бэшэ хангалгын албаниие эмхидхэхэ хэмжээ ябуулгануудые зохёогообди. Үбhэшэдэй, бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулдаг политическэ хүдэлмэридэ студентнэрэй отрядуудые хабаадуулнаобди. Жэшээнь, манай аймагта студентнэрэй 11 отряд хүдэлжэ байна. Промышленна предприятинуудта, колхозуудта, түмэр харгыда эдэнэр ажаллана. Отряд бүхэндэ лектор, политинформаторнууд, агитбригада бии юм. Ингэжэ эдэнэр ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдэ аймагай гүйсэдкомой соёлой таhагай автоклуб үдэр бүри үбhэшэдтэ ошоно.

Аймагай промышленна предприятинууд шефтээ абаhан ажахыдаа тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ туhалхаhaa гадна политическэ асуудалаар хөөрэлдөө хэдэг. Концерт табидаг юм. Жэшээнь, түрүү предприяти — «Татарский ключ» гэжэ карьероуправлени «Гигант» колхозые шефтээ абанхай. Эдэнэр алишье талаhaань туhаламжа хүргэнэ. С-100 маркын трактор, ашаанай 3 автомашинатай 15 хүн, тэрэ тоодо 7 механизатор энэ колхоздо үбhэнэй хүдэлмэридэ ябажа байна. Гадна тус предприятиин хүн бүхэн нэгэ-нэгэ центнер үбhэ бэлэдхэжэ, колхоздо тушааха даалгабаритай юм. Карьероуправлениин түлөөлэгшэд үбhэшэдэй дунда хөөрэлдөө хэнэ. Ингэжэ эмхидхэхэдэнь, бодото туhаламжа болохонь лабтай.

ГУРБАДАХИ ОТДЕЛЕНИИН ХҮДЭЛМЭРИШЭД ТҮРҮҮЛНЭ

Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхозой гурбадахи отделени үдэ болоожо байхада хүрэбэбди. Энэ отделениин ажалшад ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридөө үни хада жэгдэрэн оронхой. Отделениие эрхилэгшэ С. Г. Заиграевтай дэлгэжэ хөөрэлдэхэдэмнай, ингэжэ хэлээ:

— Манай отделениин сабшалангай талаар 300 гектар юм. Тэрэнэй гурбанайнь хоёр хуби Сэлэнгэ мүрэнэй багахан аралнууд. Тиимэhээ мүрэнэй эрьеhээ халихада, сабшаhан ногоомнай уhанда абтахаа hанадаг. Мүнөө жэлдөшье Сэлэнгэ эндэ тэндэ эрьеhээ гаража, бага зэргын хохидол ушаруулба. Тиимэhээ бидэ нэн түрүүн арал дээрэхи ногоогоо хуряажа абахаяа оролдонобди. Һаянай Сэлэнгын уhан бүри нэмээд, сабшахаяа болижо, унагааhан ногоогоо түргөөр хуряаха гэhэн зорилго табяад байнабди.

Коммунист Ф. Ф. Казаевай хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдаhан звено эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Эндэ долоон трактор, хоёр косилка, үбhэ hурилха түхеэрэлгэ болон бусад зэр зэмсэгүүд бии. Звеногой бүхы техникэ дүй дүршэлтэй, шадамар бэрхэ механизаторнуудта даалгагданхай. Жэшээлхэдэ, Д. Борисов, Ф. Емельянов, Г. Гордеев гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, бэшэ нүхэдөө урагшань татана.

— Звенодомнай 15 хүн хүдэлнэ. Бүхы ажалнай сүм оньhожоруулагданхай, — гэжэ звеногой хүтэлбэрилэгшэ Фёдор Федотович Казаев хэлэбэ.

Байгша ондо тус совхозой хүдэлмэришэд «Ниитын малда эрхим шанартай тэжээл бэлэдхэхэ» гэhэн үүсхэл гаргаhан байна. Энээниие-нь КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой бюро hайшаажа, аймагай бүхы ажахынуудта нэгэн дуугаар дэмжэгдэhэн байгаа.

Һүүлэй үеын хура бороо тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ зарим тэды hаад хэбэлшье, эндэхи үбhэшэдэй ажал зогсоногүй. Мүнөө тэдэнэр Сэлэнгын аралнуудай ногоо сабшажа hурилжа байнхай. Һүүлэй мэдээнэй ёhoop 800 гаран центнер үбhэ хуряажа абаад, гурбадахи отделениинхид совхоз соогоо түрүүлжэ ябана.

Эндэ социалис мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсологдожо байдаг. Ехэ хэмжээнэй, hайн шанартай тэжээл бэлэдхэhэн үбhэшэдые материальна ба моральна талаар урмашуулха хэмжээнүүд тодорхойлогдонхой.

Ингэжэ энэ отделениин хүдэлмэришэд ерэхэ үбэлжэлгын хаhые эмхитэй hайнаар, малай ашаг шэмые арьбаднхан үнгэргэхэ үндэhэ hуури мүнөө үедэ табижа байна.

И. ЩЕГЛАЕВ.

С о ш о р д о м о д о х ё о

ГАНСА ЖАЛСАНОВ ЗЭМЭТЭЙ ГҮ?

Загаhатын совхоз хони үсхэбэридэг аймагай томохон ажахынуудай нэгэн юм. Эндэхи малшад хабарай хатуу сагта адха үбhэнэй ямар сэнтэйе hайн мэдэдэг гээшэ.

Байгша ондо тус ажахы ниитынгээ адууhа малда 38.763 центнер үбhэ, 950 центнер набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ, 8 мянган центнер сенаж дараха түсэбтэй. Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ 7 бригада, тэдэнэй хоёрынь түгэс оньhожоруулагданхай юм.

Совхозой дирекциин, парткомой табиhан түсэбтэй танилсахада, эндэхид энэ харюусалгатай хаhадаа эртэнhээ бэлдэжэ эхилhэн гэжэ hанамаар. Зүгөөр ажахын сабшалан дээгүүр ябажа, үбhэ хуряалгада ажаллажа байhан хүнүүдтэй уулзажа хөөрэлдэхэдэ, тад ондоо байдалтай байшаба.

МТМ-эйн хашаа соо ороходо, үбhэ хуряалгада хүдэлгэгдэхэ оньhон машина эндэ тэндэ тарашанхай. Тэдэнэй ехэнхинь хүсэд заhагдаагүй байха юм. Үбhэ багсалан уяха 4 түхеэрэлгэ, КПВА-IВ түхэлэй 3 косилка, суглуулагдаагүй шэнэ косилкануд, оньhожоруулагдамал бригадада эльгээгдэхэ үбhэ сомохо түхеэрэлгэнүүд заhагдаагүй хэбтэнэ.

— Үбhэндэ хэзээ хэзээнэйхиhээ оройтожо оробобди. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ хэрэгтэй ехэнхи машина техникэ заhабарида байhaap, — гэжэ МТМ-е даагшаар hая томилогдоhон С. С. Шамсутдинов хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Ахамад инженерээр ажаллажа байhанаа болиhон Ц-Ж. Жалсановай гэмээр иимэ түлюур байдалтай үбhэ хуряалгадаа орообди. Ехэнхи техникэмнай бригадануудта тарашанхай. Хэды шэнээн, ямар запасной частьнууд складта бии юм гэжэ мэдэнэгүйб. Жалсанов даажа абаhан техникээ мүнөөшье болотор тушаагаагүй байhaap.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые hайн мэдэжэ байгаад, июль hарын дүүрэтэр ямаршье зохихо хэмжээ абаагүй.

Тус ажахы энэ hарын эхеэр 2 мянган центнер үбhэтэй болоод байха түсэбтэй hаа, энэнээ арайхан гэжэ 150 центнертэ хүргөө. Мүн эндэхид үнгэрэгшэ hарын 28 болотор сенаж дараха хүдэлмэреэ эхилээгүй.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд бии байгаа дутуу дунданuудаа дарьусадхажа, үбhэ хуряалгы түргэдхэхэ талаар тодорхой хэмжээ абахаар болонхой.

Д. ЖАНАЕВ.
Хэжэнгын аймаг.

МҮНӨӨДЭР БАРИЛГАШАДАЙ ҺАЙНДЭР

АЛИШЬЕ БАРИЛГАДА—ТҮРҮҮ АРГА, ТҮРГЭН ЭРШЭ, ЭРХИМ ШАНАР

ЕХЭ АШАГ ҮРЫН ЭХИН

К. ПРОДАЙВОДА,
КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь.

Мүнөөдэр манай орон Барилгашадай бүхэсоюзна үдэрые тэмдэглэжэ байна. Энэмнай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй, гүрэнэй экономикын хүгжэлтын ургалтые, совет арадай һуудал байдал һайжаруулгые хурдадхаха хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг арадай ажахын эгээл томо индустриальна һалбарийн хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрынь болоно.

Мүнөө үедэ Советскэ Союз хадаа дэлхэй дээрэхи алишье гүрэнһөө эгээл ехэ барилга хэнэ.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада мүнөө сагай технологическа түхеэрэлгэнүүдээр, автоматизациин хэрэгсэлнүүдээр гүйсэд хангагдаһан хоёр мянга шахуу томо предприятинууд, олон тоото бусад барилганууд ашаглалгада оруулагдаа. Байрын шэнэ байшангуудые олоор бодхооһоной аша туһаар юһэнэхи табан жэлэй туршада 50 миллион хүн байра байдалаа һайжаруулжа шадаа.

Ойрын жэлнүүдтэ барилгашаднай асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхэнь. Арбадахи табан жэлэй туршада капитальна барилгын бүхы хэмжээн 24—26 процент ургахаар хараалагдана. Манай Буряадай республика дотор хэгдэхэ капитальна барилгын һомололго бүришье дээгүүр—34 процент ехэ байха юм. Нигэжэ тэрэнэй хэмжээн 1,7 миллиард түхэригһөө үлүүлхэ байна бшуу. Гэхэ зуура энэ тоо соо Байгал-Амарай түмэр замай барилгада гаргашалагдаха мүнгэн ороногүй. Бүхы һомологдоһон мүнгэнэй 1,3 миллиард түхэригынь үйлэдбэридэ сэхэ хабаатай барилгада зорюулагдаха. Энээнтэй хамта мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэн хубилтаха. Зэбсэгжүүлхэ хүдэлмэриин хэмжээн нилээд ехэ болохо юм. Үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан капитальна һомололгын гурбанай хоёр хубинь энэ хэрэгтэ таһалагдаха байна.

Табан жэлэй түсэб зохёоходо гэр байрын, культурно-ажаһуудалай барилга хүгжөөхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа. Хоёр миллион дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байрын гэрнүүд, 42,5 мянган һурагшадай һураха һургуулинууд, 19,2 мянган үхибүүдэй багтаамжатай багашуулай эмхи зургаанууд болон бусад барилганууд бодхоогдохоор түсэблэгдэнэ. Гол фонднуудые ашаглалгада оруулга болбол капитальна гаргашые заатагүй ахиха ёһотой юм.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бэелүүлхэ түсэб нилээд ехэ. орёошье. Арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй ёһоор энэ жэлдэ 400 миллион шахуу түхэригэй сэнтэй гол фонднууд ашаглалгада тушаагдаха зэргэтэй. Энэмнай нёдондонойхиһоо 1,9 дахин ехэ болоно гээшэ.

Гусиноозерскын ГРЭС-тэ тус тустаа 210 мянган киловатт хүсэтэй хоёр энергоблок, жэл соо 3 миллион тонно шулуу нүүрһэ малтажа абаха аргатай Холбоолжоной уурхай, ханын материалнуудай Загорско завод, Сэлэнгын целлюлозо-картоной комбинадта содорегенерационно котел ба канифоль гаргаха үйлэдбэри, Улаан-Үдэдэ телерадиоаппаратура заһабарилха предприяти гэхэшэлэн үйлэдбэриин томо томо хүсэнүүд ашаглалгада үгтэхэ ёһотой.

Хүдөөгэй барилгашад республикын колхоз, совхозуудта 100 гаран миллион түхэригэй капитальна барилга хэхэ даабаритай. 72 мянган гахай шахаха хүсэтэй комплекснууд, 6 мянган үхэрэй, 59 мянган хониной багтаамжатай байрануудые бодхоожо, ашаглалгада тушааха байнабди.

Мостовско, Улаан-Үдын, Хяагтын-Адагай гахайн томо комплекснууд, гуһжадые түлжүүлхэ Ивалгын комплексын, жэл соо миллион тахяа тэжээхэ аргатай Онохойн фабрикын түрүүшын хубинууд, Бэшүүрэй галуунай фабрика болон малай бусад хэдэн томо барилганууд хүсэндөө орохо ёһотой юм.

Республика дотор бүхыдөө 305 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байрын гэрнүүд баригдажа тушаагдаха зэргэтэй. Энэмнай нёдондонойхиһоо 35 процент ехэ болоно. Гадна 300 хүнэй нэгэ доро эмнүүлжэ боломоор Железнодорожно больница, мүн иимэ хэмжээнэй поликлиникэтэй больница Улаан-Үдэдэ, 5720 һурагшадай һураха һургуулинууд, 1720 үхибүүдэй байха саад ба яслинууд, культурно-ажаһуудалай бэшэшье томо барилганууд бодхоогдохоор хараалагдана.

Һомологдоһон мүнгые эзэн ёһоор, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ барилгашадай гол зорилгонь мүн болоно. Энээнэй удхые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев партиин XXV съездтэ ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ нигэжэ тодорхойлоо һэн: «Түргэноор, арьбалалтатайгаар, мүнөө үеын техническэ үндэһэ һуурида түшэглэн барилга хэхэ гээшэ капитальна барилгада үндэр ехэ ашаг үрэ туйлаха нүхэсэлнүүд мүн болоно».

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб дүүргэхэ зорилгоор республикын барилга-хабсаралгын эмхи зургаануудта ехэ хүдэлмэри ябуулагдана, социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ.

Байгша оной хоёрдохи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр «Востоксибэлектромонтаж» трестын управлениин, «ЗапБАМстроймеханизация» трестын 160-дахи мехколонны, «Бурятколхозпроект» институдай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илаба. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын коллектив мүн лэ һайн амжалта туйлажа, мүрысөөндэ түрүү һуури ээлжэ ябаһанаа дахинаа батадхаба.

Барилгын материалнуудай промышленностиин ба барилгын индустриин предприятинуудай дундаһаа Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал шэлэй заводой коллектив илаһан дээрэ тоологдоо. Энэ коллектив бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадахадаа, хоёрдохи шанда хүртэһэн байна бшуу.

Түрүүшын хахад жэлэй туршада барилга-хабсаралгын 397-дохи, 559-дэхи, 834-дэхи поезднуудай, 34-дэхи мостоотрядай, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй, «Бурятцелинстрой» трестын 590-дэхи, «Востокцелинмонтаж» трестын 914-дэхи, «Связьстрой-6» трестын 608-дахи колоннонуудай коллективүүд һайнаар хүдэлжэ, даалгагдаһан даабаряа дүүргэжэ, нёдондонойхидо орходоо хүдэлмэриингөө хэмжээе нилээд дээшэлүүлжэ шадаа гээшэ. Манай республикын оршон дээрэ Байгал-Амарай түмэр зам баригшад хүдэлмэриингөө түсэб үлүүлэн дүүргээ. Байгалай болон Хойто-Муяын тоннельнүүд хсорондо баригдаха түмэр замтай зэргэ зурыһан автомобильна харгы нээгдээ бшуу.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл ажалай үндэр бүтээсэ туйлалгын ульгэр жэшээ харуулна. КПСС-эй XXV съездын делегат Любовь Кузнецовагай толгойлдог Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай штукатур-шэрдэгшэдэй бригада, мүн лэ энэ управлениин 5-дахи СМУ-гай Николай Трофимовай даадаг комплексно бригада тэдэнэй дунда ороно. «Главвостоксибстройн» коллеги Николай Трофимовай бригадада диплом болон мүнгэн шан олгоһон байна. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын, Буряадай АССР-эй депутат Владимир Сандановай хүтэлбэрилдэг бригада хахад жэлэй туршада юһэ һарын даабари дүүргээ бшуу. Хахад жэл соо энэ поездын Анна Боднюк гэгшын, Клавдия Казанковагай толгойлдог штукатур-шэрдэгшэдэй бригаданууд долоо һарын даабари дүүргээ. Барилга хабсаралгын 397-дохи поездын Василий Федоровой даадаг комплексно бригада бригадна подрядан гуримаар ажаллахадаа, хахад жэлэйнгээ түсэб 130 процент дүүргээ һэн. Энэ бригадын гэшүүн бүхэн халаан соо дунда зэргээр 1,9—2 кубометр хэмжээнэй хирпиисэ хана бодхооһон болоно. Иимэ үндэр амжалта мүн лэ «Бурятцелинстрой» трестын 590-дахи колонны Владимир Дорофеевэй даадаг комплексно бригада туйлаа.

Гэхэтэй хамта барилгын эмхи зургаанудай туйлаһан хүдэлмэриин зарим тэды амжалта хадаа хахад жэлэй али бүхы түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ гүйсэд дүүрэн нүлөө үзүүлжэ шадаагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Гол фонднуудые ашаглалгада оруулха түсэб 79 процент, капитальна һомололго хэрэглэлгэ 93 процент, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин даабари 96 процент дүүрээ. Барилга-хабсаралгын нилээд олон эмхи зургаанууд хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэгүй. Буряадай барилгын управлени, «Бурятцелинстрой» трест, «Дальстальконструкция» трестын управлени болон бусад гээгдэгшэдэй тоодо ороно.

Ажалай эмхидхэлэй һула байһан ушар, материально-техническэ талаар муугаар хангалга, үйлэдбэри хүтэлбэрилгын хангалтагүй байдал хадаа эдэ дутагдалнуудай гол шалтагаанинь болоно.

Капитальна барилгын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ зорилгонууд хадаа али бүхы шэглэлээрээ нэгэн доро шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Түбхын түрүүндэ түсэблэлгэ болон хүтэлбэриие үндэһөөрнь нарижуулан һайжаруулха, барилгын үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг экономическа урмашуулга гүнзэгыруулхэ шухала болоно. Манай Улаан-Үдэдэ амжалтатайгаар нэбтэрүүлэгдэжэ байгаа орловско арга дүршэл саашадаа бүри үргэдхэгдэхэ зэргэтэй.

Капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэн зөөриие, али бүхы хүсые олон газарта бага багаар хубаарилха ябадал дүүргэгдээгүй барилганудай тоо олон болгоно, материально-техническэ хангалгада түбэг татана. Энэ дутаглалтай эрид шууд тэмсэхэ ёһотойбди.

Барилгые саашадань индустризацилгын замда оруулха, промышленна үйлэдбэридэ улам дүтэрхы болгохо хүдэлмэри хадаа барилга дээрэ техническэ дэбжэлтэ хурдадхаха гол шэглэлынь болоно. Энэ хэрэгэй нэгэ гол шухала зүйлынь хадаа барилга дээрэ гүйсэд хабсаргагдамал зүйлнүүдые үргэнөөр хэрэглэдэг болохо ушар болоно. Энэ талаар манда арга боломжо ехэ, тэрэниие гүйсэд хэрэглэхэ ёһотойбди.

Буряадай барилгын управлениин гэр барилгын шэнэ комбинадай түрүүшынь хуби нёдондо ашаглалгада оруулагдаа һэн. Тиигэжэ жэл соо 100 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй байрын гэрнүүдые бариха аргатай болоһон байнабди. Энэ комбинат саашадаа элдэб янзын хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг боложо. ганса байрын гэр бэшэ, харин хабсаргагдамал һургуули, саад, ясли бодхоохо аргатай болохобди.

Энэ комбинадай хүсэндөө хүроод байхада, хабсаргагдамал барилгын хэмжээн 20 процентһээ 50 процент хүрэтэр ехэ болохо байна бшуу.

Гэхэтэй хамта комбинадай ашаглалгада ороһон түрүүшын хуби хүсэд хүсэн соогоо хэрэглэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Ушарынь хадаа түхеэрэлгэнүүдынь хүсэд бэшэ, технологическа талаараа ёһоор гуримшуулагдаагүй байна. Тиимэһээ Буряадай барилгын управлениин хүтэлбэри хадаа эдэ дутагдалнуудые түргэн усадхахын тула эрид шууд хэмжээ абаха, ингэжэ хүшэр байдалһаа гарахые оролдохо ёһотой болоно.

Хүдөөгэй барилгын хүдэлмэриие индустриализациин замда оруулха ехэ арга боломжонууд манда бии гээшэ. Һүүлэн жэлнүүдтэ «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлдэ, «Бурводстрой» трестдэ түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводууд баригдаа. Гэбэшье тэдэ хүсэд хүсэндөө үшөө ороодүй байһаар.

Мүнөө үедэ «Бурятцелинстрой» трестдэ барилгын индустриин томо бааза бодхоогдожо байна. Барилгын энэ комбинат жэл соо 35 мянган дүрбэлжэн метр хэмжээтэй гэрнүүдые барижа боломоор панельнүүдые гаргаха юм. Энэ жэлэй дүүрэтэр перлидээр хэһэн хэрэгсэлнүүдые гаргаха завод ашаглалгада тушаагдахань.

Барилгын индустриин баазые ашаг үрэ ехэтэйгээр саашадаа ашагладаг болохо ушар промышленна аргаар хүнгэн зүйлнүүдые бүтээхэ, барилгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулха арга олгохо зэргэтэй.

Барилгын шанар һайжаруулха асуудал хадаа мүнөө үеын шухала асуудалнуудай нэгэн шүү. Илангаяа заводуудта бүтээгдэһэн хэрэгсэлнүүдтэ энэ хабаатай. Муу шанартай хэрэгсэлнүүдые гаргажа, ехэ гарзада, гээгдэлдэ орохо ушар үзэгдэнэ бшуу.

«Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн уряа доро дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ барилгашан бүхэн хабаадаха уялгатай. Бригадаараа подрядна гуримаар ажалладаг хүдэлмэриин эмхидхэл хадаа барилгашан бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха нэгэ шухала оньһон шүү. Тиимэһээ энэ асуудал барилга эрхилдэг хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлхэ уялгата хэрэгынь мүн.

Ажалшадай коллектив бүхэндэ таарамжатай зохид арга боломжо байгуулжа, хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула барилгын эмхи зургаануудай партийна, профсоюзай болон комсомолой организацинууд бүхы оролдолгоео гаргаха байһанинь элитэ.

Капитальна барилгын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, һомологдоһон бүхы мүнгые гүйсэд хэрэглэхэ, барилгаа сагсоонь һайн шанартайгаар дүүргэжэ, ашаглалгада тушааха гэшэ Буряад ороной барилгашадай нэрэ хүндын хэрэг мүн болоно.

МАНАЙ НАНГИН УЯЛГА

Манай бригадын барилгашад 1976 оной, мүн арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан юм. КПСС-эй Улаан-Үдын горком манай коллективэй гаргаһан үүсхэлые һайшаажа, тусгаар тогтоол абаа һэн.

Үүсхэл гаргажа, олон түмэниие дахуулха гээшэмнай тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ юм. Тиимэһээ дунда зэргэхэнээр хүдэлжэ огто болохогүй бшуу. Ходо түрүү зэргэдэ ябахын, ажалай ульгэр жэшээ харуулхын тула хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлхэ хэрэгтэй. Һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэхын тула гансал оролдожо хүдэлхэнь үшөөл бага. Барилгашад дүршэл шадабаряа, эрдэм мэдэсээ үдэр бүри улам нарижуулжа байха зэргэтэй. Тэрэгүйгөөр ямаршье амжалта туйлагдахагүй. Потогтомнай мүнөө 29 хүн ажаллана. Эдэнэр бултадаа хабсаргагшын, бетонщигой, модошо дарханай мэргэжэлнүүдые шудаланхайнууд.

Жэшээнь, хабсаргагшадай звеное даагша В. Меркушев хэдэн мэргэжэлнүүдые һайнаар шудаланхай. Хана бариха панельнүүдэй үгы байгаа һаань, эдэнэр бетоноор шудхалаа хэдэг, үгышье һаа поол табилсадаг. сонхын можо, рамануудые бэлдэжэ табилсадаг. Тиигэжэ хүдэлмэриин минута бүхэн зүбөөр, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэнэ. Хүдэлмэриин минута. Энээниие зариман тоодоггүй муутай. Нэгэ минутын туршала орон доторнай 900 дүрбэлжэн метр талмай байра баригдадаг, 500 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэдэг, 60 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулагдадаг гэжэ мэдэхэ болоо һаа, туһатай байха. Энээн дээрэһээл барилгашад хүдэлмэриин сагые гамнажа һураха ёһотой.

Манай 1-дэхи потогой хүдэлмэришэд жэлэй эхинһээ 80 бүлэ айлай орохо гурбан гэр ашаглалгада тушаагаа. Энэ үдэрнүүдтэ дүрбэдэхи гэрээ тушаахамнай. Долоон һарын туршада 320 бүлэ айлай орохо байрануудые (22800 дүрбэлжэн метр талмайтай) ашаглалгада үгэбэбди. Бидэнэр байгша он соо 540 бүлэ айлай орохо байра бариха даабаряа декабриин 10-да дүүргэжэ, үшөө ... бүлэ айлай орохо байра барихаар социалис уялга абаһэмди. Ажалай бүтээсые ... процентээр дээшэлүүлхэ зорилготойбди. Энэ хахад ... түсэбөө үдээ бэелүүлжэ байнабди. Долоон һарын дүн бидэниие урмашуулна. Бидэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бүри һайнаар хүдэлхэ. хүдэлмэриин үнэ сэнтэй сагые гамтайгаар хэрэглэхэ гэжэ оролдонобди.

Манай барилгашад Григорий Степанович Калининай хүтэлбэрилдэг 2-дохи потогой хүдэлмэришэдтэй мүрысэнэ. Бидэнэр хоёрдохи кварталай соо мүрысөөндэ илажа, комбинадай дирекциин, партийна болон профсоюзай организацинуудай дамжуулгын Улаан туг 150 түхэригэй мүнгэн шантайгаар абааб. Туйлаһанаараа һанаагаа һажа болохоор бэшэ. Үдэр бүри үндэр бүтээсэ туйлажа, һайн шанартайгаар барилга хэхэ гээшэ манай нангин уялга мүн болоно.

Г. ЛОСКУТНИКОВ.
Буряадай гэр барилгын комбинадай бригадир.

ХҮДӨӨ НЮТАГҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЗЭДЭ. «Бурятцелинстрой» трестын 598-дахи колонно томо объектнүүдые олоор бодхожо байна. «Заречный» совхоздо 600 малай фермын, 480 үхибүүдэй һураха һургуулиин байшангай барилганудые дүүргэжэ ашаглалгада үгэхэнь. Аймагай түб Петропавловка һууринда 24 бүлэ айлай гэрэй, 100 хүнэй һуужа эдеэлхэ столово баригдажа байна.

ХЯАГТА. «Бурятцелинстрой» трестын 436-дахи колонныи барилгашад Хяагтын-Адагта жэлдээ 24 мянган гахай шахан таргалуулха комплекс барина. Тиигэхэдэ эдэнэр холимол тэжээл бэлдэхэ Хоронхойн заводой корпус бодхоод, мүнөө оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхожо эхилбэ.

МУХАР-ШЭБЭР. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Мухар-Шэбэрэй колонныи хүдэлмэришэд Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо галуунай фермэ барина. 4 мянган дальбараа тэжээхэ түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтөө. «Заганский» колхоздо 430 малай фермэ мүн лэ «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй хүдэлмэришэд ойрын сагта ашаглалгада тушаахаар хараална.

„АЯ ГАНГА“ АЖАЛДАА

Студентнэрэй «Ая ганга» гэһэн барилгын отряд Забайкальский совхоздо дунда һургуулиин байшан барижа байнхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: отрядай командир Т. Матвеева; һургуулиин байшан.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ГАХАЙ ШАХАЛГЫН ГОРОДХОН

Набтархан хүтэл дабаад срэхэдэ, нарһан тужын үбэртэ, хоёр хадын хүнхэр соо түхеэрэгдэһэн олон тоото барилганууд аржын харагдаадхина. Эндэ барилгын крануудай ута аранганууд ёдойлдоно, адар томо машинанууд нишэ тиишээ гүйлдэнэ. Байрануудай шэнэхэн шифер хушалта, саб сагаан шулуун ханануудынь нарайн элшэдэ толорон, тоо томшогүй олон хоолойнуудые ербылгээд, һая баригдаад байһан городхониие һануулха юм.

Энэмнай республикын хүдөө ажахыдахи томо барилганудай нэгэн — Николаевск тосхоной хажууда баригдажа байһан гахайнуудые шахан таргалуулха «Южный» гэдэг тусхай комплекс гээшэ. Эдэ олон байранууд соонь нэгэ доро 12 мянган гахай шахагдажа, жэлдээ эндэһээ 17 мянган центнер эрхим шанартай мяхан абтаха ёһотой.

Ажахынууд хоорондын тус комплекс барижа байһан «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын ПМК-гай ахамад инженер Ю. В. Троицкий бидэниие дахуулан, эндэ хэгдэжэ байһан хүдэлмэритэй танилсуулба.

— Эндэмнай хоёр зоно байха юм. Нэгэн соонь ажахынуудһаа асарагдаһан поршоонхонууд түрүүшээр карантинда оруулагдаад, һайниинь, мууниинь илгагдаха, шахалганда табигдахаар бэлдэгдэхэ байна. Нүгөө зонодонь гахайнууд шахагдажа байха. Мүнөө карантинаймнай зоно гол түлэб бэлэн болоо. Жэшээнь, утаашаа 95 метр, хүндэлөөшөө 18,5 метр үргэнтэй хоёр байра соо хамта 3 мянган гахай оруулагдаха, тиихэдэ гахай шахаха 6 байрын тус бүридэнь 1.500 гахай байлгагдаха юм, — гэжэ нүхэр Троицкий хөөрэнэ.

Мүнөө зарим байрануудынь бэлэн болонхой, досоогуурнь түмэр рещёткоор хэһэн таһалганууд, оньһон кормушканууд, шэнгэн шэбхын урдажа байха канал, хоолойнууд, үбэлдөө халуун агаараар дулаасуулха калориферүүд, сэбэр агаар оруулха хүсэтэ вентиляторнууд табигданхай. Зарим байрануудай дорохи шулуун шалануудынь дэбдигдэнэ.

— Бүхыдөө 3 миллион түхэриг ашаглажа, энэ комплексын барилгые байгша оной дүрбэдэхи кварталда заатагүй дүүргэхэ зорилго табигдана. Гэбэшье хэхэ юумэн үшөө ехэ. Гахайн байрануудай хоорондуур халуун, хүйтэн уһанай ябаха, шэнгэн шэбхын нэгэ тээшээ урдан сугларха сорго хоолой, каналнуудые бетоноор хэхэ, байранууд хоорондуур автомашина, тракторай ябаха асфальт харгы татаха, тойруулаад модо, сэсэрлиг һуулгаха байнабди, — гэжэ Юрий Васильевич хэлэнэ.

— Барилгашадай дундаһаа ямар бригада онсо шалгарнаб? — гээд асуубабди.

— Хооһон газарта байра бодхоохоһоо эхилээд, тэндэхи бүхы түхеэрэлгыень хэдэг комплексно бригадынхид (бригадирынь Владимир Ведерников) һайн хүдэлнэ. Тиихэдэ эндэхи зайн галай бүхы түхеэрэлгэнүүдые тодходог Василий Леоновой бригадые магтахаар. Гадна Ивалгын гидромелиоративна техникумэй студентнэрэй «СНИП» гэдэг барилгын отряд (командирынь Фёдор Грыдин) муу бэшээр хүдэлнэ, — гэжэ барилгын мастер А. И. Сучков харюусаба.

— Тиигэбэшье үшөөл дутуу дунда юумэн олон. «Бурсельхозмонтаж» трестын ПМК хабсаралгын хүдэлмэриие удааруулна. Мүн барилгын хирпиисэ, асбоцементэ бүдүүн сорго хоолойнууд дуталдана. Эдэ бүхы дутагдалые усадхажа, барилгаа эрид түргэдхэхэ гэжэ оролдонобди, — гэжэ Ю. В. Троицкий хэлээ һэн.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эндэхи залуу барилгашад Владимир Столярчук, Владимир Григорьев. 2. Гахай шахаха комплексын байранууд.

Авторай фото.

Улаан-Үдын аймаг.

ФОТО РЕПОРТАЖ

СЭБЭРЛЭЛГЫН ТҮХЕЭРЭЛГЭНҮҮДЫЕ—ШАНАРТАЙГААР

Байгал шадархи байгаалиин баялигуудые хамгаалха, ашагтай һайнаар хэрэглэхэ тухай партиин ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зорилготойгоор республикын завод, фабрикануудай хэрэглэһэн уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд баригдажа эхилээ һэн. 1971 ондо тусгаар барилга-хабсаралгын 5-дахи управлени эмхидхэгдээ бэлэй. Энэ саг соо манай управлениин коллектив судна хабсаралгын, прибор бүтээлгын заводуудай, нарин сэмбын комбинадай мүүхай уһа сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые бариһан байна.

Городой гэр байрануудта, промышленна предприятинуудта хэрэглэгдэһэн уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдые барижа, үнгэрһэн жэлэй август һарада ашаглалгада тушаагаа һэмди. Энэ хадаа Зүүн-Сибирьтэ баригдаһан эгээл хүсэтэй түхеэрэлгэнүүдэй нэгэниинь мүн болоно. Сүүдхэдээ 105 мянган кубометр уһа сэбэрлэнэ. Ойрын жэлнүүдтэ энэ түхеэрэлгэнүүд сүүдхэдээ 160 мянган кубометр уһа сэбэрлэжэ, ямаршье холисогүй болгоод Сэлэнгэ мүрэндэ оруулха.

Шэнэ арбадахи табан жэл соо хэхэ ажалнай тон ехэ. Татауровай автомашинануудые заһабарилдаг, Улаан-Үдын спиртын заводуудай, шэнээр баригдажа байгаа Холбоолжоной уурхайн сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые барижа, ашаглалгада тушааха ёһотойбди. Улаан-Үдын Октябрьска райондо уһа дамжуулха 9,2 километр ута соргонууд татагдаха юм. Уһа бүлэхэ 6-дахи станци барижа дүүргээбди. Борсоевой үйлсын ажалшадые сэбэр уһаар хангахын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Он жэлнүүдэй ошохо тума городоймнай ажалшад уһа бүри ехээр хэрэглэнэ. Ажалшадай эрилтые һайнаар хангахын тула сэбэр уһа дамжуулха шэнэ түхеэрэлгэнүүдые барихаар шиидэгдэнхэй. Энэ хүдэлмэридэ 15 миллион түхэриг һомологдохо. 6,7 километртэ соргонууд татагдажа, уһа бүлэхэ насосууд тодхогдохо юм. Зарим барилгашаднай республикын типографиин барилга дээрэ хүдэлнэ. Арбадахи табан жэл соо хараалагдаһан түсэбүүдые бэелүүлхын тула шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглэхэ, социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэхэ болонобди.

Манай СМУ-гай коллектив соо ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Бригадир Николай Гаврилович Трофимовые абаад үзэе. Эдэнэр мүнөө Холбоолжоной уурхайн сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдые барижа байна. Бригадынь шууд бултадаа ехэл һайнаар хүдэлдэг, дүршэл шадабаритай зон. Түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр дамжуулгын Улаан вымпел абаа һэн. Холбоолжоной уурхай энэ жэл ашаглалгада оруулагдаха юм. Сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүд һайн шанартайгаар тодхогдохо ёһотой. Н. Г. Трофимовай бригадын хүдэлмэришэд хамаг ажалаа эрхим шанартайгаар ... болзор соонь дүүргэхэ байха.

Манай барилгашад арбадахи табан жэлэй түрүүшын хахад жэл соо 750 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 310 мянганда хүргэбэ. Июлиин даабари мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Хоёрдохи кварталай дүнгөөр манай коллектив Буряадай барилгын управлениин коллективүүд соо дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа, түрүү һуури эзэлээ. Мүн КПСС-эй Железнодорожно райкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байнабди. Энэмнай барилгашадай заншалта һайндэртэ манай ажалай бэлэг болоно гээшэ ааб даа.

С. ХАЛИДОВ,
5-дахи СМУ-гай начальник.

Костромской областиин һурагшадай үүсхэл дэмжэнэбди

АГТА ХҮЛЭГЫНЬ — ТРАКТОР

...н аймагай Гүндын ... һургуулиие мүнөө ... 61 хүн дүүргэжэ га... ...бадахиин хоёр класс ... юм. Олонхидынь дээ... ...гуулида орохоёр тур... байна. Тэрэшье зүб ...зэ. Юуб гэхэдэ, дээдэ, ... тусхай дунда эрдэм... ...ноод, арадай ажахын ... һалбарида хүдэлхэ ... болохо бшуу.

... зуура, арбадахи ... дүүргэгшэд хүдөөгэй ...аторай үнэмшэлгэ ... гараһан байна. Дээдэ болон тусхай дунда һургуулида ороошьегүй һаа, түрэл совхоздоо үлэжэ, хүдөө ажахыда хүдэлхэ дүүрэн арга боломжотой байха юм.

Зүгөөр арбан класс дүүргэгшэдэй хорёодынь хуби заяагаа хүдөө ажахытай холбохо хүсэлтэй байһанаа үнинэй мэдүүлһэн юм. Тэдэнэй заримые нэрлэбэл, Дамбиев Дамби-Нима, Потапов Сергей, Казанцев Михаил, Шелехов Николай, Балдоржиева Мэдэгма, Жигмитов Цыбик-Доржо болон бусад. Эдэмнай бултадаа трактор жолоодожо шадаха зон. М. Балдоржиева Ц-Д. Жигмитов хоёрһоо бэшэниинь мүнөө үбһэ хуряалгада гаранхай, тракторай хажуураар үбһэ сабшажа байна.

Харин Балдоржиева мал ажалда хүдэлхэ гэжэ шиидээ. Жигмитов даб дээрээ эбэртэ бодо малые шахадаг гүүртэдэ хүдэлнэ. Һүүлдэнь тракторист болохо юм.

Костромской областиин дунда һургуулинуудые дүүргэгшэдтэ Л. И. Брежневэй эльгээһэн бэшэг хэблэлэй хуудаһанда тунхаглагдаа һэн aаб даа. Һүүлдэнь «Костромской областиин дунда һургуули дүүргэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгатай дашарамдуулан, комсомолой комитедүүдэй зорилгонууд тухай» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоол газетэдэ һаяхан толилогдоо. Манай һурагшад тэрэ документнүүдтэй танилсаһан байна.

— Тэрэ түүхэтэ документнүүд бидэнэй эрмэлзэлтэй һөөл зохидоор таарана. Бултадаа нэгэн доро үлэхэ гэжэ хэлсэжэ, үгэеэ ойлголсожо үрдеэгүй һэн гэлэйбди. Зүгөөр хойто жэлдэ минии 20 хүн бэшэ. Һурагтүй олон хүн түрэл совхоздоо үлэхэ бээз гэжэ би найданаб. Мүнөө хүдөө ажахыда хүдэр гарнууд хэрэгтэй. Бидэнэй хүдэлөөгүй һаа, хэн хүдэлхэ юм. — гэжэ Сергей Потапов хэлэнэ.

Шабинарайнгаа патриотическа иимэ мэдэрэлтэй байхада, баярлахаһаа ондоо юун байхаб даа. Трактор агтаяа жолоодон, таряашадай болон малшадай бүлэдэ нэмэри хүсэн болохоёо шиидэһэн шабинарнай нэрэ хүндэеэ дээрэ үргэжэ ябаг лэ!

И. ШОНОЕВ.
Яруунын аймагай Гүндын һургуулиин директор.

«УУЛЫН БҮРГЭДҮҮД»

Шэнэ номууд

Мэдээжэ уран зохёолшо Даширабдан Батожабайн иимэ нэрэтэй роман Буряадай номой хэблэлээр барлагдан гараба. Суута революционер Нестор Каландарашвилиин Эрхүү хотодо болон Буряад нютагуудаар ябуулһан мартагдашагүй хэрэг үйлэнүүд тухай автор ном соогоо дурсан бэшээ. Мүн бурядад хүбүүн Бата-Наваагай хубисхалай харгы замаар дабшан ябажа, нютагтаа Совет засаг түрэ байгуулалсаһыень уран зохёолшо шадамар хурсаар найруулаа. Эрхүү хотодо, Түнхэндэ, Хяагтада, Дээдэ-Үдэдэ, мүн бусад нютагуудаар болоһон хубисхалта хэрэгүүд роман соо үргэн дэлисэтэйгээр харуулагдана.

Хубисхалай гал дүлэн соогуур шэрээгдэн, саашадаа этээл эрхим һайхан шэнжэ шанараараа тодорһон интернациональна мэдэрэлэй яажа батажаһые уран зохёолшо үнэн зүбөөр харуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэхэ ушартай. Энэнь шэнэ романай нэгэ һайн тала болоно.

„ДАБААН“

Иимэ гаршагтай рассказуудай согсолбориин автор — залуу прозаик Илья Намсараев.

Илья Намсараевай «Мундаргын үхибүүд» гэһэн повесть 1973 ондо Буряадай номой хэблэлээр ном болгогдожо гараад, эдир багахан уншагшадта һайшаалтайгаар хүлеэгдэһэн байгаа. Ушар юуб гэхэдэ, тэрэ повесть соо уула хадата Саянай нютагуудаар ажаһуудаг үхибүүдэй ажабайдал тухай һонирхолтойгоор бэшэгдэһэн юм.

Мүнөө залуу авторай һүүлшын үедэ бэшэһэн рассказууд энэ ном соо согсологдонхой. Хүдөө нютагай эдир залуу зоной ажабайдал, хүбшэ тайгаар хэсэн ябадаг ангуушадай ушаралта һонирхолтой ябадалнууд, аха зонойнгоо хуби заяан тухай автор рассказууд соогоо зураглан найруулна.

Вл. НАМСАРАЕВ.

АНХАРАГТЫ: ҺОНИН ДҮРШЭЛ

„ТАБАНУУДААР“ ҮҮРЭН СҮҮМХЭНҮҮД

Донецкын математикын ...а Виктор Фёдорович ...таловай нэрэ һурагшадай ... һайн мэдээжэ юм. ...лгын һонин онол аргаые хэрэглэн, тэрэ хадаа ... бүри ехээр «урдажа» ...мэн һонинуудтай һур...иин программын зүйлдые холбон, имагтал ам...татайгаар ойлгуулдаг бэ... харин һуралсалай жэ... хоёр-гурбан һараар хо... шададаг. УССР-эй ...ролэй министерствын ...еги Донецкын 13-дахи ...уулида зургаан жэлэй ...а тээ В. Ф. Шаталовай ...һэн туршалгын ябасые ...шаагаад, шэнэ юумэ үүс... багшые А. С. Макаренкын медаляар шагнаба.

...Бодомжолхын тула мэ... хэрэгтэй», — гэжэ Ша... дабтаха дуратай юм. ...ы темзээ гансата шудалгатаил һаа, теоретическэ материал бүхөөр ойлгог... гэжэ тэрэ тоолодог. ...тор Фёдорович шуда...адаг темэ бүхэниие шэн... түшэглэлгын гэжэ ...гдэһэн конспект найруу... бэшээ юм. Материалаа ...хэдөө, самбар дээрэ ... конспектээ схемэ бол... бэшэдэг. Тиихэдээ шу... «түшэглэлгын» фор...мнуудые, чертёжнуудые, ...үүдые илган тэмдэг... Материалаа хадуулгатула эгээл хүшэр, гол ...үүдтэнь классай анха...андуулан, багша тэрэ ... хөөрөөгөө дахин даб... Самбар дээрэ бэшэг... юумые дэбтэртээ һа...ан буулгаха хэрэг һу...һаа зайлуулагданхай, ...гэхэдэ ротопринт дээрэ болгогдоһон тон лэ тии... конспектнүүд хүн бүхэн... үгтэдэг. Учебнигээрээ ... бэлдэһэн хойноо һу... удаадахи хэшээлдэ өөһэдөө конспектээ сээжээр дэбтэр соогоо бэшэжэ, тэрэ сагтаа сэгнэлтэ абадаг. Юушье бодожо үзэнгүй, материалаа «сээжэлдэжэ» болохоор бэшэ гэжэ дүршэл харуулна.

Шаталовай хэшээлэй ёһо гуримуудай шухалань гэхэдэ, «хожомой нэмэл аргын гурим» болоно гээшэ ха.

— «Һула» һурагшадай эгээл аймшагтай юумэн гэхэдэ, тэрээн тухай багшын хэһэн тогтомол тобшолол юм, — гэжэ Виктор Фёдорович хэлэнэ. — Хожомой нэмэл арга хэрэглэхэдэ, һурагша бүхэн урда тээнь алдуу гаргаһаншье байбал, үдэр бүриингөө ажалай ёһотой сэгнэлтэ абажа шадана.

Шаталов «хоёрнуудые» табидаггүй. Хэрбээ үнгэрһэн темээрээ бултантай хамта һурагшын тоосожо шадаагүй һаа, журнал соо тэрэнэй обогой хойно сэбэр клеткэ үлэдэг юм. Тэрэ алдаһан юумээ хожомынь тэхэрюулжэ, һаяын сагта һуруулжа, һайн сэгнэлтэ абахаар бодото арга боломжотой байна.

— Шаталовай онол аргые үшөө саашань һайжаруулха хэрэгтэйшье һаань, һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ областиин һургуулинуудта физикын, географиин, астрономиин 60 гаран багшанар тэрэнэй онол аргаар ном заагаа, — гэжэ Донецкын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай директор А. С. Никулина хэлэнэ. — Мүнөө ороной элдэб областьнуудһаа институдай адресаар бэшэг ерэжэ, В. Ф. Шаталовай хүтэлбэрилхэ августовска семинарта хабаадалсаха тухай мянгаад мэдүүлгэ абтаа.

Ю. ЮРИС,
ТАСС-ай корр.

Донецк.

Монголой арадай республикые эдиршүүлэй орон гэжэ нэрлэдэг. Юуб гэхэдэ хүн зонойнь хахадынь шахуу үхибүүд байна. Үхибүүд эндэ парти, правительствын саг үргэлжын анхарал доро байдаг. МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолой ёһоор үхибүүдэй эмхи зургаануудые бариха, һайжаруулха тусхай фонд байгуулагданхай. 58 мянга шахуу хүүгэд үхибүүдэй саад болон яслинуудта хүмүүжүүлэгдэнэ. Зургаадахи табан жэлэй үедэ бага үхибүүдэй байха һуури 25 процентээр ехэ болгогдохоор хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан Баатар хотын үхибүүдэй саадуудай нэгэндэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Вьетнамай Социалис Республикада һүүлэй үедэ хэлхээ холбооной болон почтын хэдэн олон шэнэ таһагууд нээгдэнхэй. Жэлэй эхинһээ хойшо ороной хойто хизаарта 165 километр телефонно холбоонай утаһан татагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханамнинь провинцидахи шэнэ станци соо.

ВИА—ТАСС-ай фото.

«АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ЁҺООР»

Һаяхан Хяагта хотын совет-монгол хани барисаанай музейдэ Хальмагай түүхын эрдэмэй кандидат Юлий Очирович Оглаев «Аха дүүгэй хани барисаанай ёһоор» гэһэн номоо бэлэглэбэ. Энэ ном хадаа совет-монгол хани барисаанда зорюулагдаһан байха юм. Монгол ороноор аяншалһан, ажаллаһан тухай хальмаг 19 авторай хөөрөөнүүд ном соо оруулагданхай. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, эрдэмтэд, олониитын ажал ябуулагшад, уран зохёолшод, артистнар, уран зураашад, журналистнар, инженернүүд ба хүдэлмэришэд болоно. Совет, монгол арадууд аха дүүгэй хани халуун харилсаа холбоотой. Энэ харилсаае хальмаг нүхэднай яажа баталнаб, бэхижүүлнэб гэжэ ном сооһоо элеэр ойлгожо абанабди. Монгол орон Хальмагай АССР хоёрой хоорондо соёл культура, экономико болон ондоошье һалбариин талаар делегацинууд ябалсадаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг юм. Номые бүхы дээрэнь уншаад байхада, совет арадай монгол нүхэдөө хэды шэнээн хүндэлдэг, тэдэнэй амжалтануудаар омогорходог байһыень эли тодоор харанабди.

Нүхэр Ю. О. Оглаев совет-монгол хани барисаанай Хяагтын музейтэй бэшэлсэдэг, өөрынгөө номуудые бэлэглэдэг, тиимэ һэн тулань музейн хүдэлмэрилэгшэд тэрээндэ ехэ баярые хүргөөд, эб найрамдал, хани барисаан тухай саашадаашье номуудаа бэшэхэ бээз гэжэ найдана.

Энэ ном соогоо «Зуун жэлтэй тэнтэй зам» гэжэ статья соогоо Ю. О. Оглаев шэнэ замаар Монгол ороной дабшаһан түүхэтэ хүгжэлтэ харуулна.

Совет-монгол хани барисаанай комитедэй хальмагай таһагай түрүүлэгшэ М. Т. Бимбаев Монгол оронтой эб найрамдал бэхижүүлгын ехэ ажал хэжэ байһанаа өөрынгөө статья соо хөөрэһэн байха юм.

Энэ ном соо Хальмагай арадай поэт А. И. Сусеев ехэ халуунаар өөрынгөө монгол нүхэд тухай, ябаһан, хараһан предприяти, госхоз, соёл культурын эмхи зургаанууд тухай хөөрэнэ.

Айлшаар ошоһон нүхэд Монгол ороной үргэн һалбаржа байһые, гоё һайхан байгаалиинь зураглан харуулна, «Эрын гурбан наадан» гэһэн һайндэрэйнь нэрьсэтэй, зугаатайень уран үгөөр дурсан бэшэһэн байха юм.

Хальмагай «Тюльпан» ансамблиин аяншалга тухай, тэндэхи ажалшадтай уулзалга тухай энэ республикын соёл культурын габьяата ажал ябуулагша А. Б. Цебеков олон уншагшадай һонорто табина.

Хальмаг-монгол хани барисаан үнинэй үндэһэтэй. Аяар 1921 ондо Хальмагай бүлэг сэрэгэй командирнууд Сүхэ-Баатарай армида орожо, харин интервентнүүдһээ болон сагаантанһаа Эхэ ороноо сүлөөлгэдэнь туһалалсаһан байна.

«Аха дүүгэй барисаанай ёһоор» гэһэн Ю. О. Оглаевой ном олон түмэн уншагшадай анхарал татаха бээз гэжэ һанагдана.

Р. ТУГУТОВ.
Хяагтын аймаг.

РАК ҮБШЭНДЭ ДОБТОЛГО ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Рак эртэ урда сагһаа үргэнөөр дэлгэрһэн үбшэнэй нэгэн гэжэ эрдэмтэд тоолодог юм. Урда сагай Египедэй, Индиин эрдэмтэд хуурсагуудые нээжэ шэнжэлжэ үзэхэдөө тэдэнэй олониинь хорон хабдарһаа (рак үбшэнһөө) боложо наһа бараһан гэжэ элирүүлээ.

1928—1929 онуудта археолог Г. П. Сосновскиин экспедици Сэлэнгэ мүрэнэй шадархи газарые шэнжэлхэдээ, манай ээрын урда 3-дахи зуун жэлэй үедэ хүдөөлүүлэгдэһэн наһажаал эхэнэрэй үлэгдэлые олоһон юм. Эрдэмтэд тэрэниие шэнжэлжэ үзэхэдөө, рак үбшэнһөө наһа бараһан байна гэжэ элирүүлээ. Грециин бэлигтэй врач Гиппократ энэ үбшые эгээл түрүүн «рак» гэжэ нэрлэһэн түүхэтэй. Хэр эртэ урда сагһаа мүнөө болотор рак үбшэнэй нюуса хүсэд элирүүлэгдээгүй. Рак үбшэн гэжэ юун бэ? Лионско наукануудай академиин шанда хүртэһэн бэрхэ врач Бернар Перилье гэгшэ аяар 1773 ондо өөрынгөө хүдэлмэри дотор иигэжэ бэшэнэ: «Рак үбшэниие һайса мэдэхэ, тэрэниие хүсэд эмшэлхэ аргашье үгы». Тэрэ гэһээр хоёр зуун жэл үнгэрбэ:

Энэ муухай үбшэнтэй эрид тэмсэхэ, шэнжэлхэ талаар дэлхэйн эрдэмтэд һүүлэй үедэ нэгэ хэды амжалтатай ажаллана. Манай ороной мэдээжэ онколог-профессор А. И. Раков болон бусад эрдэмтэд рак үбшэниие шэнжэлхэ, аргалха талаар хүдэлнэ. Хүнһөө гадна, рак үбшөөр амитад, хорхой шумуулнууд үбдэдэг, ургамалнууд гэмтэдэг байха юм.

Дэлхэйн гүрэнүүдэй элитэ олон эрдэмтэд хорон хабдар, рак үбшэниие шэнжэлжэ байнхай. Рак үбшэнэй бии бололгые географиин талаар хубаарилан шэнжэлхэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Урда зүгэй хүн зон хойто зүгэйхиһөө һураггүй олоор арһанай рак үбшөөр үбдэнэ. Арһанай рак үбшөөр Австралиин хүн зон илангаяа олоор үбдэнэ гэжэ шэнжэлэгшэд тоолоно. Бүхы хабдарта үбшэнэй 50 процентнь рак гэхэ гү, али энэнь Англида орходоо 10 дахин ехэ болоно. Манай ороной хойто районуудта ажаһуугшад Дунда Азиин, Казахстанай зондо орходоо 2—3 дахин үсөөнөөр арһанай рак үбшөөр үбдэдэг байха юм. В. Смирновой тодорхойлһоной ёһоор, Казахстанай һуудал хүн зон нүүжэ ерэгшэдтэ орходоо 8—10 дахин багаар арһанай рак үбшөөр үбдэнэ. Буряадууд, яхадууд, мордвинууд тон үсөөнөөр арһанай хабдараар үбдэдэг.

Арһанай рак үбшэн шатаһанһаа болон бусад ушарһаа бии болоно гэжэ эрдэмтэд тоолоно. Гималайн Кашмирай хүн зон бэеэ дулаасуулхын тула хубсаһан дороо сог...ой корзина абажа ябадаг заншалтай. Тиигэжэ тэдэнэр бэеэ шатаадаг. Шатаһан газартань хожомынь рак үбшэн оии ооЛодог гэнэ.

Тамхи татадаг хүнүүд уушханай рак үбшөөр үбдэнэ гэжэ эрдэмтэд шэнжэлэн гэршэлээ. Ехээр тамхи татадаг, олон жэлдэ тамхи татаһан хүнүүд энэ үбшөөр илангаяа үбдэнэ. Тэдэнэр тамхи татадаггүй хүнүүдтэ орходоо 10 дахин олоор уушханай рагаар үбдэнэ. Финляндиин хүн зон уушханай рак үбшөөр илангаяа олоор үбдэнэ. Энэнь хүршэ Норвегидэ орходоо 5 дахин ехэ гэжэ бүхэдэлхэйн элүүрые хамгаалгын федерациин хэһэн шэнжэлгэ гэршэлнэ.

Завод, фабриканууда, автомашинануудай утааһаа боложо, уушханай рагаар үбдэхэ ушар һүүлэй үедэ томо городуудта үзэгдэнэ. Городой хүн зон хүдөөгэйхидтэ орходоо 3-дахин олоор энэ үбшэндэ нэрбэгдэнэ.

Индонезиин, Индохитадай, Индиин, Узбекистанай арадууд элдэб зүйлэй холисо (бетель, нас, пан, кандарун) амандаа хэдэг, жажалдаг заншалтай. Эдэ оронуудта хэлэнэй, аман соохи бусад органуудай рак үбшэн ехэ дэлгэрэнги. Иимэ үбшэн Европодо, Америкын Холбоото Штадуудта үзэгдэдэггүй шахуу.

Хотын, улаан хоолойн рак (бадаган) Монголдо, Хойто Хитадта, Иранда, Финляндида, урда Африканска союзда, Францида, Чилиин хойто зүгтэ дэлгэрэнхэй. Бадаган үбшөөр Туркменэй, Казахай ССР-нүүдэй, Карелиин, Кара-Калпагай, Буряадай АССР-нүүдэй хүн зон үбдэнэ. Казахай ССР-эй Гурьевска областиин зон хоолойн бадаган үбшөөр илангаяа олоор үбдэнэ гэжэ шэнжэлэгшэд элирүүлээ. Эндэ хэлэгдэһэн нютагуудай хүн зон эдеэгээ халуунаар эдидэг тула бадаган үбшэндэ олоор нэрбэгдэнэ.

Архиншад мүн лэ хоолойн бадаган үбшэндэ нэрбэгдэдэг гэжэ Франциин эрдэмтэд элирүүлээ. Америкын Холбоото Штадуудта бадаган үбшөөр үбдэһэн бүхы хүнүүдэй 69 процентнь архиншад тоологдодог.

Манай парти, правительство рак үбшэнтэй тэмсэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа саг үргэлжэ хандуулжа байдаг юм. Орон доторнай эрдэм-шэнжэлэлгын онкологическа институдууд, диспенсернүүд, больницанууд олоор нээгдэнхэй. Рак үбшэние эхиндэнь элирүүлжэ аргалхын тула эрдэмтэд болон врачнууд хүн зоной дунда ехэ хүдэлмэри ябуулна. Рак үбшэниие аргалха шэнжэлэлгэдэ дэлхэйн бүхы эрдэмтэд хамта ажаллажа байнхай.

К. ДУЛГАНОВ,
М. ДУГАРЖАПОВ,
республиканска онкологическа диспансерэй врачнууд.

ХИЛЫН САANAҺAA
Телефон телеграф радио

МАДРИД

...АНИ ҮНГЭРҺЭН БА ЕРЭЭДҮЙН САГАЙ ХООРОНДО

ТАСС

Августын 5-най һүни Ис... түрмэнүүдэй үүдэ...дэ сэлигдэжэ, политическэ ...ээр түрмэ шорондо һуу... түрүүшын бүлэг хүнүүд ... табигдаба. Хүдэлмэ...энэй хүдэлөөнэй элитэ ...л ябуулагша, Испаниин ...унис партиин Централь... комитедэй гүйсэдкомой ...үүн Симон Санчес Мон... болон партиин гэшүүд ...ан хэдэн нүхэдынь Мад...дахи Карабанчель гэдэг ...һөө гаргагдаба.

Тусгаар мэдээсэлэй хэб...дэ августын 4-дэ текс... тунхаглагдаһан сагһаа ... хүсэндөө оруулагда... амнисти тухай декредэй ...юр, франкис хуули засаг... эсэргүү үзэлтэй байһан хэдэг зуугаад хүнүүд сүлөөдэ табигдаха ёһотой юм. Түрмэдэ һууһан коммунистнууд, социалистнууд, хүдэлмэришэнэй комиссинуудай (хүсэд бэшэ нюуса байдалтай профсоюзууд) гэшүүд, тэрэшэлэн сэрэгэй алба хаагшад эдэ хүнүүдэй тоодо ороно. Тэдэнэр демократическа үзэлтэй байһанайнгаа түлөө түрмэдэ хаагдаһан юм.

Сүүдлэгдэһэн гү, али сүүдлэгдэхэеэ хүлеэжэ байһан ажал ябуулагшадые сүлөөрүүлхэ тухай асуудал шиидхэхээр даажа абаһан сүдүүдэй хизаарлалта хээгүй һаа, политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдаһан бүхы шахуу хүнүүдтэ энэ амнисти хамаатай байжа болохо һэн.

ВАШИНГТОН

...ономикын талаар конгрессэй тухайлбари

ТАСС

Америкын экономико үр...мхидаал мэтэ кризистэ ...эгдэнхэй. Энэнь 30-аад ...дһаа хойшонхи эгээл гүн ...ээгы нэрбэлтэ болоно. ...ША-гай мүнөөнэй экономи...ка байдал ба саашанхи ...жэлтын хараанууд тухай ... конгрессэй тунхагла... элидхэлэй баримтанууд ...иние гэршэлэн харуулна.

Үгаа олон хүнүүд хүдэл...эрингүйдэнэ гэжэ элидхэл ...тор тэмдэглэгдэнэ. Июн...ин һүүл багаар орон дотор хүдэлмэригүйшүүлэй тоо хүдэлмэриин ниитэ хүсэнэй 7,5 процентэнь болобо.

Орон дотор хэрэглэмжын эд бараанай үнэ сэнгүүд таһалгаряагүй ургана.

Мүн ажалаар хангалгын байдал һайжархань гэжэ хүлеэлтэгүй. Элидхэлэй авторнуудай тоолон гаргаһанай ёһоор мүнөөнэй хүгжэлтын эрхэ байдалда хүдэлмэригүйдэлгын хэмжээн байгша оной һүүл болотор урдынхидаал мэтэ 7 процентһээ дээшээ байха юм ха.

ПАРИЖ

Франциин ажалшад буһалгаална

ТАСС

Францида ангиин тэмсэл замханагүй. Парижадахи Орли гэдэг уласхоорондын аэропорт таһалдалтайгаар хүдэлнэ. Гражданска авиациин пилодуудай национальна профсоюзай уряагаар ...алгын-техническэ хүдэлмэрилэгшэд — Франциин авиатранспортна түрүү компаниинуудай ажалшад 24 часай забастовка хэбэ.

Мүнөө үедэ Марселиин, Монпельегэй, Тулузын, Ницын болон Авиньоной түмэр замшадай забастовканууд боложо байна.

Мюлузада 1500 хүдэлмэришэд болон алба хаагшад жагсаал хэбэ. Тэдэнэр ээзд баяшуулай Эльзасда 3 текстильнэ фабрика хааһандань эсэргүүсээ.

Пьер-Латада (Дром департамент) 1300 барилгашад хоёр долоон хоногой туршада буналгаалаа.

ПРАГА

Дэлхэйн журналистнуудта зорюулагдаһан уряа

ТАСС

Журналистнуудай уласхоорондын эмхи мэдүүлгэ тунхаглажа, Европодо аюулгүй байдал ба хани холбоо тогтоохо тухай асуудалаар болопон Зүблөөн дээрэ баталан абтаһан Түгэсхэлэй актын дүримүүдые бэелүүлхын тула бүри ехээр хүсэл оролдолго гаргахыень түрүү үзэлтэй, демократическа бүхы журналистнуудые уряална.

Зүблөөнэй Түгэсхэлэй акттай зохилдоһон шэнэ Стокгольмско уряае МОЖ бүрин гүйсэдөөр дэмжэнэ гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, баруун оронуудтахи зарим бүлэглэлнүүд Зүблөөнэй урэ дүнгүүдые буржуазна хэблэлэй, радиогой болон телевидениин хүсөөр хазагайруулхые оролдодог байһаниинь халагтай гээд МОЖ тэмдэглэнэ.

Байгша оной сентябрьда Хельсинкидэ үнгэргэгдэхэеэ байһан МОЖ-ой VIII-дахи конгресс ниитэевропын Зүблөөнэй Түгэсхэлэй акт дотор дэбжүүлэгдэһэн арюун нангин зорилгонуудые демократическа болон түрүү үзэлтэй журналистнуудай бэелүүлхээр эрид шиидэнги байһые элирхэйлэн харуулха юм гээд мэдүүлгын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

ЛИССАБОН

ПРОГРАММА ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭЖЭ ЭХИЛБЭ

ТАСС

Премьер-министр Мариу Соареш гэгшын дэбжүүлһэн правительствын программа тушаа республикын суглаан дээрэ үгэ хэлэлгэ эхилбэ.

Португалиин коммунис партиин генеральна секретарь Алваро Куньял тон түрүүн үгэ абажа, ПКП-гэй хараа бодолые найруулан хэлээ. Социалис партиин правительствын бүридэл ба программань мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусанагүй гээд Португалиин коммунистнууд тоолоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Соцпартиин правительство — үсөөнхидэй правительство мүн. Тиимэһээ Португалиин арад зоной олонхиин һайшаалда хүртэһэн хараа шугамые бэелүүлхэ хэрэг хангаха талаар бүрин гүйсэдөөр дэмжэгдэжэ шадахагүй байна.

Правительственна политикын хараа шугамай шэглэл мүнөө үедэ Португалиин үмэнэ байһан асуудалнуудта харюу үгэнэгүй гэжэ А. Куньял мэдүүлбэ.

Гэхэ зуура, компарти болбол соцпартиин правительствада ходо эсэргүүсэжэ байха хүсэлэнтэй бэшэ юм гээд ПКП-гэй генеральна секретарь тэмдэглээ. Португалиин арадай революционно дайшалалтануудай болюулагдашагүй шэнжэтэй байһан тушаа, тусхайлхада предприятинуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха, аграрна реформо хэхэ, предприятинууд дээрэ хүдэлмэришэдэй зүгһөө хиналта тогтоохо тухай премьер-министрэй хэһэн мэдүүлгэ имагтал правительственна программын нэгэ талатай хараа бодол мүн гээд тэрэ сэгнэбэ. Тиихэтэй хамта правительство гээшэ революциин эдэ дайшалалтануудые аршалан хамгаалха тухай гүйсэдөөр найдуулнагүй гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Программын гадаадын политическэ хуби тушаа хэлэхэдээ, программа дотор дурадхагдаһан гадаадын политикын хараа шугамынь Португалиин шэнэ конституциин дүримүүдтэй зохилдоногүй гэжэ А. Куньял тэмдэглэбэ. Яахадааб гэхэдэ, Европын капиталис оронуудтай Португалиин гадаадын холбоо барисаае ехэнхидэнь хүгжөөхэ ябадалһаа тэрэ үндэһэлэн гарана. Тусхайлхада, «Ниитэ дэлгүүртэ» Португалиин хамжалсахые, тэрэшэлэн Баруун Европын экономическа болон политическэ бусад эмхинүүдтэ оролсохыень хараална. Тиихэдээ фашизмые унагааһанай һүүлээр хоёр жэлэй туршада демократическа Португали уласхоорондын империализмын зүгһөө янза бүриин экономическа хашалта, дарлалтануудые үзэһэн байна гэжэ тэрэ һануулба.

РИМ

ИТАЛИИН ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ПРОГРАММА

ТАСС

Италиин министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ христиан демократ Дж. Андреотти гэгшэ ганса партиһаа өөрынгөө бүридүүлһэн кабинедэй программые парламентын үзэмжэдэ табиба. Дж. Андреотти тэрэнэй гадаадын политическэ хубиинь найруулхадаа, түгшүүрил һуларуулгын политика бодото байдалтай тааруугаар, үзэл сурталай асуудалаар алгасаа, арсалдаагүйгөөр хаража үзэгдэхэ ёһотой гээд хэлэбэ. Хельсинкидэ болоһон Зүблөөнэй Түгэсхэлэй актын бүхы хубинуудые правительствын бэелүүлхэ һаналтай байһые Дж. Андреотти баталба. Бүхы гүрэнүүдтэй Италиин харилсаа хүгжөөхын түлөө тэрэ һаналаа хэлээд, эдэ гүрэнүүд Италиин бэеэ дааһан байдалые, национальна нэрэ солые хүндэлхэ ёһотой гэжэ нэмээбэ.

Социалис оронуудтай хайшан гэжэ харилсаха тухайда тэрэ иигэжэ хэлэбэ: «Зүүн Европын оронуудтай манай тогтооһон хани ёһоной харилсаан туһатай байһанаа харуулба. Советскэ Союзтай зүбшэлэлдөө үнгэргэхэ протоколдо гар табихын урда тээ, мүн һүүлээршье хэгдэһэн хэлсээнүүдэй үедэ туйлагдаһан оршом соо энэ харилсаагаа бидэнэр үргэлжэлүүлхэ һанаатайбди».

Дж. Андреоттиин дэбжүүлһэн программын ехэнхи хубинь Италиин хүшэр хүндэ экономическа байдалда, тэрэшэлэн дотоодын орёо асуудалнуудта зорюулагдаба. Парламентдаа олонхине түлөөлөөгүй байһан шэнэ правительство энэ хүшэр байдалтай ушарха юм. Тиимэһээ правительство болбол экономикын ба финансын талаар «шэрүүн шанга хэмжээнүүдые» абаха, налог табари дээшэлүүлхэ, хилын саанаһаа шэнэ урьһаламжа абахые оролдохо байна гээд премьер-министр хэлэбэ.

Шэнэ кабинедтэ этигэл найдабари үзүүлхэ тухай асуудалаар үгэ хэлэлгэ ба дуугаа үгэлгэ депутадуудай палатада удаадахи неделидэ үнгэргэгдэхэ юм. Сенат правительственна программые зүбшэжэ эхилбэ.

Италиин коммунис партиин хүтэлбэрилгэ христиан демокрадуудай правительствада этигэл найдабари үзүүлхэ тухай асуудалаар дуугаа үгэхэдөө бэеэ барихыень сенадтахи болон депутадуудай палатадахи ИКП-гэй парламентска бүлэгүүдтэ дурадхаха гэһэн шиидхэбэри баталан абаа.

Италиин социалис парти мүн лэ тиимэ шиидхэбэри абаһан байна. Республиканска болон социал-демократическа партинуудай хүтэлбэрилхы органууд парламентда шэнэ правительствада хандаашье бэшээр хандаха тухай урдань абаһан шиидхэбэриеэ батална. Мүн баһа либеральна парти тиимэ хараа бодолтой байһан тухайгаа соносхобо.

Саянһаа Витим хүрэтэр

БИБЛИОТЕКЫН ГАЛНУУД ЯЛАРНА

Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхоздо хүдөөгэй хоёр библиотекэ хүдэлнэ. Тэдэнэй нэгыень Зинаида Слепнева даадаг юм. Зинаида Аверьяновна ажалдаа оролдосотойгоор, харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Уншалгынь зал соо олон стенднүүд жэрылдэн харагдана: «Эдэнэр Эхэ оронойнгоо түлөө тэмсэээ», «Колхозоймнай ажабай дал» гаршагтайнууд. Тагууд дээгүүр «Эб найрамдалай, амгалан байдалай түлөө» гэһэн гаршагтайгаар номуудай выставкэ табяатай.

Колхозой гэшүүд библиотекэдэ орожо ерэхэдээ суттаа хүдэлдэг, мүрысэдэг нүхэдэйнгөө ажалай үрэ дүнгөөр һонирходог, юуб гэбэл, эндэ мүрысэгшэдэй ажалай дүн ходо харуулагдажа байдаг юм.

Энэ библиотекэдэ хамтадаа 3000 гаран номууд эмхитэйгээр тагууд дээгүүр ябталаатай байдаг. Байд гээд лэ энэ номууд һэлгэгдэдэг, шэнэлэгдэдэг. уншагшадта тараагдадаг. Зинаида Аверьяновна пятница бүхэндэ 2-дохи, 3- дахи фермэнүүдэй ажалшадта ном абаашажа үгэхэһөө гадна, һү һаалиин ябаса тухай, түсэбөө яажа үлүүлэн дүүргэхэ тухай хөөрэлдөө үнгэргэдэг.

Колхозниигуудһаа гадна, мүн баһа үхибүүд энэ библиотекын уншагшад болоно. Гэдэндэ шэнэ номуудай стенд, уншаха зохёолойнь список үгтөөтэй, харюудань үхибүүд Зинаида Аверьяновнада ном зөөхэдэнь туһалдаг.

Нүхэр З. А. Слепнева «Бичурский хлебороб» гэжэ аймагай газетэдэ нютагайнгаа һонн дуулгажа, корреспонденци бэшэдэг гээшэ.

Колхозой ажалай ямаршье халуун кампаниһаа гээгдэнгүй, өөртөө даалгагдаһан ажалдаа һайнаар хандадаг гэжэ нютагайхидынь хөөрэлдэдэг.

Иимэ даа Зинаида Аверьяновна Слепнева'

М. АШИРОВА.

МАНАЙ ТЕННИСИСТНҮҮД — ЗОНЫН ЧЕМПИОНУУД

Стол дээрэ наадагдадаг теннисээр Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Биробиджан хотодо болобо. Найман командын спортсменүүд ехэ нааданда хабаадаһан байна.

Энэ мүрысөөн манай теннисистнүүдтэ илангаяа амжалтатай байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Улаан-Үдын дунда һургуулинуудай 8-дахи класс дүүргэһэн 1-дэхи разрядтайшуул Наташа Серышева, Лена Намсараева, Лена Бутина гэгшэд басагадай дундаһаа тус тустаа 3—5-дахи һууринуудые эзэлжэ, РСФСР-эй түгэсхэлэй нааданда хабаадаха эрхэдэ хүртөө.

Улаан-Үдын 2-дохи дунда һургуули дүүргэһэн, манай республикын чемпион, спортын мастерта кандидат Александр Мугдуев. («Труд») түгэсхэлэй уулзалгада Хабаровскын түлөөлэгшэ Александр Мучнигые 3:0 тоотойгоор шүүжэ, эдиршүүлэй дунда зонын чемпион болобо. Республикымнай ниислэл хотын 35-дахи дунда һургуулиин 8-дахи класс дүүргэһэн Олег Плутт («Спартак») мүн лэ һайнаар наадажа, Россин Федерациин түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха болонн хой.

Хоёр хоёроороо нааданда А. Мугдуев, А. Мучник, хүбүүн басаган хоёрой хамтаараа наадалгада А Мугдуев, Е Бутина гэгшэд бүхы уулзалгадаа илажа гараба. Тиихэдэ манай басагад Е. Бутина, Н. Серышева гэгшэд хоёр хоёроороо наадахадаа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

Иигэжэ А. Мугдуев Алас-Дурна зүгэй зонын абсолютна чемпион болобо. Буряадай эдир теннисистнүүд командаараа илаа.

Энээнһээ хойшо хэдэхэн үдэрэй үнгэрэмсөөр схэшүүлэй дунда зонын мүрысөөнэй эхилхэдэ, Александр Мугдуев дахинаа шалгаржа, эрэшүүл сооһоо чемпион болоһон байна. Тэрэ бүхы уулзалгадаа шүүгээ.

Наташа Серышева эхэнэрнүүдэй дунда яһала һайнаар наадажа, гурбадахи һуурида гараба. А. Мугдуев Буряадай багшанарай институдай студент М. Серышевтэй хамта наадахадаа, илаһан байха юм. Аха дүү хоёр Наташа болон Михаил Серышевтэн хамтаржа наадахадаа шалгараа.

Буряадай АССР-эй теннисистнүүдэй суглуулагдамал команда 115 очко абажа, РСФСР-эй Спорткомитедэй дамжуулгын шанда хүртэбэ. Зонын мүрысөөндэ илаһан манай команда теннисээр Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө һаяар Ленинградай областиин Сосновый Бор хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха байна.

Энэ талаар тренернүүд П Новак, А. Барсуков, В. Плутт ехэ габьяатай юм.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

Грузиин ССР. Батумиин дельфинарида һонирхолтой туршалганууд хэгдэжэ байнхай. Түхэрээн сахариг соогуур һургамал дельфин һүрэжэ гарадаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ номер харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

СТУДЕНТНЭР БОЛОХОНЬ

Буряадай хүдөө ажахын институдта оролгын шалгалта эхилээд, түлэг дундаа ябана. Институдай агрономическа, зоотехническэ, ветеринарна, механизациин, экономическа — эдэ табан факультедтэ хамта дээрээ 675 хүн абтаха түсэбтэй юм. Харин 1648 хүнһөө мэдүүлгэ оронхой.

Жэшээнь, агрофакта 125 хүнэй һуурида 249, ветфакта 200 хүнэй һуурида 431, механизациин факультедтэ 150-най орондо 402, экономическада 100-най орондо 400 мэдүүлгэ абтаа.

Түрүүшын шалгалта дээрэ хэн ямар бэлэдхэлтэй ерээб гэжэ тодороо юм ааб даа. Унаһаншье хүнүүд бии. Тиихэдэ ямаршье дабааһаа тунхарихагүй, һайн бэлэдхэлтэй эдиршүүл олон. Шалгалтын дүнгүүдые харуулһан дансын соносхолой самбарта үлгэгдэхэдэ, олон обогой хойно «5» ба «4» гэһэн сэгнэлтэ хаража баясахаш. Жэшээнь, ерээдүйн ветеринарна врач болохоёо, химеэр шалгалга баригшадай дунда арбан табан хүн «таба» гэһэн сэгнэлтэ абаа. Тэдэнэй дунда О. Елаева, Г. Богданова, Э. Будаев болон бусад оролсоно.

Шалгалтын конкурс дабажа, хэниинь студент боложо, эрдэм шудалжа эхилхэб гэжэ саг харуулна ааб даа.

Ц. ГУРУЕВА,
хүдөө ажахын институдай хүдэлмэрилэгшэ.

ФУТБОЛ

ҺОРИЛГО ГҮ, АЛИ...

Ажалай Улаан Тугай ордено авиационно заводой стадион. Өөрынгөө «Сэлэнгэ» командын ээлжээтэ уулзалга хараха дуратайшуул холошье һаань, иишэ олоороо ерэһэн байба. Юуб гэхэдэ, манай айлшад Барнаулай «Динамо» мүрысөөнэй таблицада түрүүшын һууринуудые эзэлжэ ябаһан, зоно соогоо һайнаар наададаг командануудай нэгэн гэжэ мэдээжэ болоһоор үнинэй. Үшөө тиихэдэ манай «Сэлэнгэ» тээсгэнэй гэхэ гү, али нааданай түрүүшын хахадай дүхэригтэ эдэнэртээ айлшалхадаа, уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэжэ ерээ хамнай. Тиимэһээ футболой нааданда дуратайшуул һонирхолтой уулзалга болохонь ха гээд тухайлха ёһоороо тухайлһан байгаа гэжэ уридшалан һануулая.

Энэньшье ойлгосотой һэн. Өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан лэ команда бүхэнэй футболистнуудай эрхэ бэшэ илажа гарадагынь хүн бүхэндэ мэдээжэ, ойлгосотой ха юм.

...Наадан түлэг дундаа орожо, айлшадай футболистнууд «Сэлэнгын» футболистнуудай тала руу добтолон ороходоо һүрөөтэй шэнгеэр харагдана. Манай футболистнуудые харахада һаял стадион дээрэ гараһандал адли, бүмбэгэеэ хэрэгтэй хэрэггүйгөөр сохижо, айлшадтаа буляалгажархиха юм. Нааданай эхилһээр 28-дахи минутын ябажа байхада, айлшадай добтологшодой нэгэн — Александр Белозерский түрүүшын бүмбэгэ сэлэнгынхидэн ворота руу сохижо оруулба. Нааданай түрүүшын хахадай дүүрэхэдэ, уулзалгын тоо 1:1 болоод байба. «Сэлэнгын» Михаил Пастухов харюугай нэгэ бүмбэгэ эндэ сохижо оруулһан байгаа.

Хоёрдохи хахадай эхилхэдэ «Сэлэнгын» футболистнууд абаһаар гэхэ гү, али хэдэхэн минутын туршада добтолгодо ороһон аад, хоёрдохи бүмбэгын ворота руу оруулагдаһанай һүүлээр «даляа хухарһан» шубуухайдал адли наадан охигүй болобо. Эндэ вратарь Вадим Титов баһал зэмэтэй ха. Тэрэ абаһан бүмбэгэеэ хүлөөрөө сохихын орондо, тэрэнээ хамгаалагшадаа шэдэжэ үгэһэн байгаа. Тиин Кизеев абаһан энэ бүмбэгэеэ урагшань дамжуулхадаа, айлшадай хамгаалагша Анатолий Сусловта үгэжэрхихэдэ, тэрэнь хамгаалга багатай «Сэлэнгын» ворота руу хоёрдохи бүмбэгэ сохижо оруулаа бшуу. Эндэһээл эхилжэ, «Сэлэнгын» футболистнууд һайн добтолго эмхидхэхын орондо, буруу һөөргөө, ахир муугаар наадажа, стадиондо суглаагшадайнгаа дурыень гутааба. Айлшадай футболистнууд «үерэй үһанда[…] стадионой бүхы тал[…] жэ ябаад, һайн […] эмхидхэнэ. Тинхэдэнь […] футболистнууд, […] Виктор Пугач, Ник[…]занцев, Михаил П[…] Виктор Чикачев болон […] һорилгодо гараһан […]лирхуу байба. «Сэл[…] футболистнуудай […] ахир муугаар наада[…] айлшад миин һуухаар […] добтолжол мэдэнэ. Ти[…]дахи минутын ябажа б[…] айлшадай добтологшо […] Окунев гурбадахи [...] сохижо оруулба бшуу. […] гэжэ «Сэлэнгын» фут[…]нууд өөрынгөө [...] дээрэ иимэ олон тоо[…] шүүгдэжэ, футболой […]да дуратайшуулайнгаа […] гутааба гээшэ.

Удаадахи наадан а[…] 9-дэ үнгэргэгдэхэ. А[…] манайда Новоси[…] «Чкаловец» команда […] болоно. Наадан үдэ[…]чаһаа эхилхэ.

Далайн эрьедэ.

П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд.

ХЭНИИНЬ ИЛАГША ААБ?

ДОСААФ-ай областной комитет Улаан-Үдэ хотодо аха дүү Монголой Арадай Республикын болон манай республикын суглуулагдамал командануудай дунда мэргэн буудалгаар мүрысөө үнгэргэхэнь. Нүхэр ёһоной энэ мүрысөөн юһэдэхеэ үнгэргэгдэхэ байна. Мүрысөөн августын 16-һаа 23 болотор үргэлжэлхөөр хараалагдана

Буряадай АССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүд — СССР-эй спортын хүндэтэ мастер Пётр Николаев, спортын мастернууд Юрий Жамбалов, Василий Варфоломеев, Анатолий Яковлев, Цырен Бальжиев, Доржо Охинов, Евгений Терентьев, Александр Скоков, Серафима Неродова, Валентина Новолоцкая. Мая Мадасон, Любовь Мещерякова, Людмила Генинова болон бусад зургаан удаа илажа гараһан байгаа. Аха дүү оронной түлөөлэгшэд хэды шүүгдэһэншье һаа, һүүлэй үедэ амжалта туйлажа эхилһэн байна.

1974 ондо Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Монголой Арадай Республикын мэргэшүүл Буряадай АССР-эй суглуулагдамал командые түрүүшынхеэ шүүгээ бэлэй Мүн хойто жэлынь манай команда Улаан-Баатар хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ дахинаа шүүгдэһэн юм

Монголой Арадай Республикын ургажа ябаа спортсменүүд илангаяа һайн амжалтатай. Мэргэн буудалгаар МНР-эй спортын мастернууд Мигмаржав, Олзобаяр, Чулубаатар, Жанчанхорлоо. Дэхлээ, Батмунх, эхэнэрнүүд Дулгансүрэн, Баярхуу, Цэцэгээ, Жанчив болон эдиршүүл Адилбиш, Оюцэрэн болон бусадые нэрлэмээр.

В. ОЛЬХОВАТСКИИ.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА

Манай республикын ниислэл Улаан-Үдэ хотын болон хүдөө нютагуудай соёлой ордон, клубууд, кинотеатрнуудта харуулагдахаар август һарада һонирхолтой кинофильмнүүд абтаба. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинопрокадаар абтаһан уран һайханай фильмүүдэй дунда хужарлан харамаар кинокартинанууд олон. Тэдэнэй нэгэн гэхэдэ, үргэн экран дээрэ харуулагдаха «Преступление» гэһэн уран һайханай фильм болоно. «Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан тус фильм «Нетерпимость», «Обман» гэжэ хэһэгһээ гэхэ гү, али хэдэн серитэй фильмүүдһээ бүридэнэ. Евгений Ташков эдэ фильмүүдэй сценарие бэшэжэ, режиссерынь болоһон байна.

Түрүүшын — «Нетерпимость» гэһэн фильм дотор ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олониитын лагаад нүлөөлдэг тухай хэлэгдэнэ... Арадай сүүдэй ээлжээтэ заседани дээрэ арбадахи классай һурагшад Володя Каретников Слава Славин хоёрой хэрэг харагдана. Эдэ хоёр хүбүүд хүнэй юумэ буляажа абаһан байгаа ха. Фильмын рольнуудые артистнууд Игорь Озеров, Елена Габец, Виталий Юшков, Сергей Тимофеев, Людмила Гурченко, Николай Гриценко, Борис Новиков, Владислав Стржельчик, Ирина Мурзаева гэгшэд гүйсэдхэнэ.

Нүгөөдэ — «Обман» гэһэн хоёр серитэй фильм соонь нэхэлгын фабрикын нэгэ цехэй начальник Володиин эсэгэ Каретников тухай хэлэгдэнэ. Хулгай хэжэ, худалаар хэлэжэ һураһан Каретников хүбүүгээ буруугаар хүмүүжүүлжэ ябаһан байба. Артистнууд Владислав Стржельчик, Юрий Соломин, Сергей Яковлев, Ирина Шевчук гэгшэд фильмын рольнуудые гүйсэдхэнэ. Эдэ фильмүүд Улаан-Үдын «Октябрь», «Прогресс», «Дружба», «Родина», «Восток» кинотеатрнуудта харуулагдажа эхилээ

«Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан нүгөөдэ — «Табор уходит в небо» гэһэн уран һайханай үнгэтэ шэнэ фильм мүн лэ энэ һарада Улаан-Үдын «Дружба» кинотеатрай экран дээрэ гаргагдахань. Үргэн экран дээрэ харуулагдаха тус фильмын Максим Горькиин залуу ябахадаа бэшэһэн «Макар Чудра», «Старуха Изергиль» гэһэн рассказуудай удхаар зохёогдонхой. Молдавиин ССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Эмиль Лотяну гэгшэ тус картинын сценариень бэшэжэ, режиссерынь болоһон байна Тиихэдээ, фильмын гол удхада цыганууд басаган Рада залуу хүбүүн Лойко Зобара хоёрой инаг дуран эрхэ сүлөөгэй түлөө ами наһаяа үгэһэн тухай уран гоёор харуулжа экран дээрэ гаргаба. Фильмын гол геройнууд Рада Лойко хоёрые Молдавиин ССР-эй артистнууд Светлана Тома Григоре Григориу гэгшэд шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ шадаа Энэ фильм Улаан-Үдын «Дружба» кинотеатрта августын 26-һаа харуулагдажа эхилхэ.

Кинокомедидэ дуратайшуулай анхаралда «Ленфильмын», «Мосфильмын» киностудинуудта зохёогдожо гараһан «Шаг навстречу», «Ау-У!» гэһэн уран һайханай кинокартинанууд дурадхагдана. Тус фильмүүдэй рольнуудые оронойнмнай мэдээжэ актёрнууд Людмила Гурченко Евгений Леонов, Андрей Миронов, Владимир Басов, Георгий Вицин, Вячеслав Невинный, Сергей Филиппов, Надежда Румянцева Леонид Куравлев болон бусад шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, кино харагшадые урмашуулха ха. Эдэ фильмүүд «Прогресс» «Октябрь». «Восток», кинотеатрнуудта августын 19-һөө харуулагдахаар хараалагдана

Мүн энэ һарада үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай хэдэн фильм харуулагдажа эхилээ. Тэдэнэй дунда Максим Горькиин нэрэмжэтэ, «Грузия — фильмын» киностудинуудта зохёогдоһон «Меняю собаку на паровоз», «Ребята с Сиреневой улицы» гэһэн фильмүүд бии.

«КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлээ!» гэһэн уряа доро Киевэй, Свердловскын. Максим Горькиин нэрэмжэтэ киностудинуудта зохёогдоһон «Шаги истории», «Сибирь — БАМ - наука», «Стратегия хлебного поля» гэһэн фильмүүд энэ һарада республикын колхоз, совхозуудай, предприятинуудай клубууд, соёлой ордон, кинотеатрнуудай экрануудта харуулагдажа байнхай.

Августын 27 совет кинематографиин мүндэлһэн үдэр. Энэ һайндэртэ зорюулан совет киноискусствын үнгэрһэн үе соо экран дээрэ гаргаһан фильмүүд дабтан харуулагдажа захалаа. Тэдэнэй дундаһаа «Жаров рассказывает». «Кино рассказывает о себе», «Юрий Никулин», «Я работаю волшебником», «Рождение советского кино» болон бусадые нэрлэмээр

Тэрэшэлэн «Экономико — главная политика», «Проблема качества». «Животноводству — высокую продуктивность» гэһэн кинохронико харуулагдана.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь К. М. Продайводагай статья. Указууд. Сабшалан дээрэһээ мэдээсэлнүүд.

Хоердохи хуудаһанда. «Томодхогдоһон механизированнэ» — В. Бадмаевай корреспонденци БАМ-һаа мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Партийна съездын материалнуудые дэлгэрүүлэгшэ» Т. Провалинскаягай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 8-һаа 15 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 8
МҮНӨӨДЭР — БАРИЛГАШАДАЙ ҮДЭР
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 10.40 — Үхибүүдтэ зорюулагдана. «Летняя мозаика».

«Орбита». 11.10 — М. Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин «Ералаш» гэжэ уран һайханай шог зугаата киножурналай хуудаһанһаа. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Мультфильмнүүдэй программа. «Королевские зайцы». «Осенние приключения». 12.40 — Концерт. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, генерал-полковник инженер А. В. Геловани дамжуулгада хабаадалсаха. 14.00 — «Мүнөөдэр — барилгашадай үдэр». СССР-эй барилгын министр К. А. Караваев үгэ хэлэхэ. 14.15 — Барилгашадта зорюулагдаһан концерт. 15.15 — Уласхоорондын һонин. 15.45 — «Черновцы» — телевизионно баримтата фильм. 16.00 — Забһарлалга. 16.10 — «Бидэнэр хатарна, дууланабди». 16.30 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 17.30 — «Хүгжэмтэ киоск». 18.00 — «Время». 18.30 — «Приёмыш», «Приключения в Африке». США гэһэн циклһээ уран һайханай фильм. 19.20 — «Как рыба в воде» — телевизионно баримтата фильм. 19.35 — Хүгжэмтэ антракт. 19.40 — Советскэ Союз тухай харнин айлшадай һанамжа. 20.00 — «Хүдөөгэй час». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «В буднях великих строек». Барилгашадай үдэртэ зорюулагдаһан кинопрограмма. 22.05 — «Бенефис». 24.00 — «Время». 13.25 — «Зураг бүхэндэнь — наран». 13.40 — «Объектив». 14.10 — Забһарлалга. 14.20 — «Ребята настоящие». 15.05 — Баледэй артистнуудай концерт. 15.35 — «Ажабайдалай социалис шэнжэ ба арад зоной баян дэлгэр байдал». 16.35 — «Приваловские миллионы» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 18.00 — «Время». 18.30 — «Объектив». 19.00 — Воронежэй гүрэнэй ород арадай хоорой концерт. 19.45 — «Совет хуулиин үндэһэ һуурн».

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 20.35 — Телевизионно һонин. 20.55 — «Социологи ба коллектив».

«Орбита». 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Приваловские миллионы» — уран һайханай фильм. 22.45 — Ажабайдалай социалис шэнжэ ба арад зоной баян дэлгэр байдал. 23.45 — М. Мусоргский «Рассвет на Москве-реке». 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Михаил Царев» — баримтата фильм. 19.20 — Людмила Степановагай концерт. 19.45 — «Энээнние хүн бүхэн мэдэхэ ёһотой».

«Орбита». 20.15 — «Ребята настоящие». 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «Города и годы» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.15 — «В мире звуков» фильм-концерт.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 9
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.30 — Концерт. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Пакет» — телевизионно уран һайханай фильм. 13.20 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан концерт. 13.40 — «В краю ювелиров» — телевизионно баримтата фильм. 14.10 — Забһарлалга. 14.20 — Россин Федерациин гүрэнэй духовой оркестр наадаха. 14.55 — «Маленькие комедии» — телевизионно зүжэг (түрүүшынхеэ харуулагдаха). 15.55 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 16.40 — «А ну-ка, девушки!» 18.00 — «Время». 18.30 — Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградай оперо ба баледэй театрай артистнуудай концерт. 20.00 — «Маленькие комедии» — телевизионно зүжэг. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «А ну-ка, девушки!» 22.45 — **Социалис мүрысөөнэй дабшаса.** 23.30 — Россин Федерациин гүрэнэй духовой оркестр наадаха 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Виринея» — уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 10
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.35 — «Коллективэй бүридэл» — Танай гүйлтаар командировко. 11.05 — Концерт. 11.30 — Эдиршүүлэй спартакиада. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм «Веселые истории» — телевизионно уран һайханай фильм.

СРЕДА, 11
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.30 — «Баатаршалга» гэжэ полевой почто». 11.00 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Москвагай оршондохи уулзалганууд». 13.40 — Баримтата фильм. 14.10 — Забһарлалга 14.20 — «Нэгэнинь булганай түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө». 15.10 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 16.10 — «Баатаршалга» гэжэ полевой почто». 16.40 — «Приваловские миллионы» — уран һайханай фильм (2-дохи сери). 18.00 — «Время». 18.30 — «Манай саад». 19.00 — Баледэй артистнуудай концерт. 19.30 — Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 20.00 — КПСС-эй XXV съезд. «Теориин асуудалнууд» (буряадаар). 20.20 — Телевизионно һонин. 20.40 — «НТИ — хүдөө ажахыда».

«Орбита». 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Приваловские миллионы» (2-дохи сери) 22.45 — «Баатаршалга» гэжэ полевой почто. 23.15 — Болгариин эстрадын артистнуудай концерт 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Баримтата фильм. «Третьяковско галерей соо». 18.50 — «Средь шумного бала»... фильм-концерт.

«Орбита». 20.00 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «Спортын һонин тухай дамжуулга». Физкультурнигай үдэртэ зорюулагдана. 21.55 — «Города и годы» — уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 12
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.20 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 10.50 — Концерт. 11.35 — «Спортлотогой» тираж. 11.45 — «Бидэнэр дуулана, хатарнабди». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — Үхибүүдэй фильм. «Вратарь» — уран һайханай фильм. 13.00 — «Шинии нэрэ — Сүлөөлэгэ». Горькиин нэрэмжэтэ МХАТ-ай һургуули-студиин зүжэг. 14.15 — Забһарлалга. 14.25 — «Шатарай һургуули». 14.55 — «Түрэл байгаали». 15.25 — Воронежско гүрэнэй ород арадай хоорой концерт. 16.10 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 16.40 — «Спортлотогой» тираж. 16.50 — Искусствын мастернууд. СССР-эй арадай артист Б. Чирков. 18.00 — «Время». 18.30 — «Шатарай һургуули». 19.00 — «Шинии нэрэ — Сүлөөлэгэ». Горькиин нэрэмжэтэ МХАТ-ай һургуули-студиин зүжэг.

Улаан-Үдэ. 20.15 — Телевизионно һонин. 20.35 — «Музейн залнуудаар».

«Орбита». 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — Искусствын мастернууд. СССР-эй арадай артист Б. Чирков. 22.35 — «Спортлотогой» тираж. 22.45 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 23.15 — Концерт. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Обезьяний остров» — баримтата фильм. 18.40 — Булат Минжилкиев дуулаха. Фильм-концерт. 19.15 — «Техническэ мэдээсэлэй һонин». 19.45 — «Перекресток».

«Орбита». 20.15 — «Холын ба ойрын дуун». 21.00 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 21.15 — «12 стульев» — уран һайханай фильм. (1-дэхи сери). 22.35 — «Долоон совет дуун».

ПЯТНИЦА, 13
НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.10 — «Джентельмены удачи» — уран һайханай фильм. 10.35 — Опереттын артистнуудай концерт. 11.40 — «Наследство волшебника Бахрома» — мультфильм. 12.00 — Шэнэ һонин 12.10 — Үхибүүдэй фильм. Богони метражна телевизионно фильмүүдэй программа: «Валерка, Гэмка плюс...», «Деревенские каникулы». 13.05 — Классическа хүгжэмэй концерт. 13.40 — «Москва ба москвагайхид». 14.10 — Забһарлалга. 14.20 — Хоккейгээр бүхэсоюзна турнир. ЦСКА — СССР-эй суглуулагдамал команда (3-дахи үе), Свердловско дамжуулга. 14.55 — Баримтата фильм 15.05 — Опереттын артистнуудай концерт. 16.05 — «БАМ-дахи ажалай эршэ», 2-дохи дамжуулга. 16.35 — «Джентельмены удачи» — уран һайханай фильм. 18.30 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». Инди. 19.00 — Бээз хүсэһэн хүнүүдтэ. «Дело в шляпе», «Сафари», «Юмореска» гэһэн мультфильмүүд. 19.25 — Хоккейгээр ЦСКА — СССР-эй суглуулагдамал команда (3-дахи үе).

Улаан-Үдэ. 20.00 — Совет Россин поэдүүд (буряадаар). 20.20 — Телевизионно һонин. 20.40 — «Дуунтай уулзалга» (буряадаар).

«Орбита». 21.25 — «Джентельмены удачи» — уран һайханай фильм. 22.50 — «БАМ-дахи ажалай эршэ», 2-дохи дамжуулга. 23.20 — Хүгжэмтэ абонемент. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Лирическое настро[…]» фильм-концерт.

«Орбита». 20.00 — [...]реттын артистнуудай [...]церт. 21.00 — Шэнэ һ[онин]. 21.15 — Забһарлалга

Улаан-Үдэ. 21.25 — [«12] стульев» — уран һ[айханай] фильм (2-дохи сери).

СУББОТО, 14
НЭГЭДЭХИ ПРОГРА[ММА]

«Орбита». 10.40 — [...]рэлхидтэ зорюулагд[...] дамжуулга». 11.10 — [Кон]церт. 11.30 — «Үхиб[...] зорюулагдана Бишы[...]гууд тухай». 12.00 — [Шэнэ] һонин. 12.10 — Үхиб[үүдэй] фильм. «Добро пожал[овать] или посторонним вход [вос]прещен» — уран һа[йханай] фильм. 13.20 — А[...] хүгжэмэй концерт. 14.[...] Забһарлалга. 14.20 — [...]шулэг. 14.40 — Ко[...] 15.00 — «Элүүр энхэ [...]га» почтын прог[рамма]. 15.30 — Мультфильм[...] программа. «Ананей, [...] фокусник». 16.00 — [...] нүхэсэл» — телеви[зионно] журнал. 16.30 — «Не[...] — уран һайханай фильм [...] рүүшынхеэ харуулагд[аха]. 18.00 — «Время». 18.3[0] «Танай гэртэ» — хүг[жэмтэ] программа. 19.00 — «С[порт]лотогой» тираж. 19.1[...] «Хүн ба байгаали» [...] — Эстрадын про[грамма]. 20.30 — Уран зура[...] тухай рассказууд [...] — Шэнэ һонин. 21.1[...] Забһарлалга. 21 25 — [...]амитадай ажамид[...] 22.25 — Арадай хүг[жэмэй] концерт 23.15 — Фут[бол] СССР-эй чемпионат. [...] — Торпедо. В. И. Л[...] нэрэмжэтэ түбэй ста[...] дээрэһээ дамжуулга. (1[...] тайм). 24.00 — «Вр[емя»]. 00 30 — Футболоор С[ССР-]эй чемпионат. ЦСКА — [Тор]педо (2 дохи тайм).

ВОСКРЕСЕНИ, 15
НЭГЭДЭХИ ПРОГРА[ММА]

Улаан-Удэ. 10.00 — [«...]вездие Гагарина». 10.15 — «Хүгжэм» [...]луулбари.

«Орбита». 11 00 [...] «Приключение не уда[...]» — телевизионно [...] 12.00 — Шэнэ һонин. [...] — Футболоор ССС[Р-эй] чемпионат. ЦСКА — [Тор]педо (2-дохи тайм). 13.0[0] «Советскэ Союзда алб[а] хэнэб!». 14.00 — Забһа[рлал]га. 14.10 — «Мүн[өөдэр] СССР-эй Агаарай [флотой] үдэр». 14.40 — «Ба[...] неизвестности» [...] һайханай фильм. 16.2[...] СССР-эй оборонын ми[нистрэй] орлогшо. Агаарай [...]гэй хүсэнүүдэй ахамад [...] маршал П. С. Ку[...] үгэ хэлэхэ. 16.35 — [Кон]церт. 17.20 — Кино[...] аяншалагшадай клу[б]. — «Время». 18.30 [...] СССР-эй Агаарай ф[лотой] үдэртэ зорюулагдаһан [кон]церт. 20.00 — Худөөгэ[й...] 21.00 — Шэнэ һонин. 2[...] — Забһарлалга. 21.2[5] Хүгжэмтэ киоск. 21.5[...] Уласхоорондын һонин [...] — Концерт. 23.10 — [«Ис]питания мужества» — [теле]визионно уран һайх[анай] фильм (түрүүшынхеэ ха[...]руулагдаха). 24.00 — «Вре[мя»].

Редактор
Б. ГАРМАЕВ

Манай адрес, телефо[н...]
Индекс: 670000, г. У[лан-]Удэ, ул. Ленина, 35. [Теле]фоны: секретариат — [...] общественная прием[ная] 2-56-62.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01989. Заказ № [...]